Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anuncĭurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 43)

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Dumineca 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
la administraţiune, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 236.—Anulŭ LVI. Braşovŭ, Duminecă, 24 Octomvre (5 Noemvre) 1893.

Svêrcolirile duşmane.

Braşovŭ, 23 Octomvre.

In numĕrulŭ trecutŭ de Duminecă, vorbindŭ despre „dreptatea ungurésca“, amŭ arĕtatŭ cum unele comitate nu s'au ruşinatŭ de véculŭ luminatŭ, în care trăimŭ, şi au venitŭ cu propunerĭ, care de care mai ticălóse şi mai draconice, cu scopŭ, ḑice-se, ca sĕ se curme „agitaţia“ naţionalităţilorŭ nemaghiare, în adevĕrŭ însĕ numai cu acea intenţiune, ca sĕ se sugrume pe deplinŭ libertatea lorŭ şi sĕ se împiedece cu desĕvêrşire orĭ-ce desvoltare a lorŭ naţională în statulŭ ungarŭ.

Inceputulŭ l'a făcutŭ congregaţia comitatului Neogradŭ, care a hotărîtŭ sĕ petiţioneze la dietă, ca sĕ aducă legĭ deosebite, prin carĭ sĕ se „înfrêne agitaţiunile presei valahe şi slovace.“

Adunarea comitatului Turoţŭ-Sân-Mărtinŭ, unde maioritatea este maghiară şi maghiarónă, s'a grăbitŭ a da în glasŭ şoviniştilorŭ dela Neogradŭ hotărîndŭ, cu óre-care încungiurŭ, sĕ nu se ia tocmai mĕsura propusă de aceştia, dér totuşĭ sĕ se céră mĕsurĭ aspre în contra ḑiarelorŭ slovace, fiindŭ rugatŭ guvernulŭ sĕ pedepsésca nu cu închisóre de statŭ, ci cu temniţă ordinară pe agitatorĭ şi sĕ înfiinţeze o fóiă „patriotică“ slovacă.

A mai venitŭ şi comitatulŭ Nagy-Kun-Szolnok şi a votatŭ unŭ aruncŭ de 1 cr. la florinulŭ de dare pentru a înfiinţa unŭ fondŭ de maghiarisare din banii naţionalităţilorŭ, tocmai aşa cum au făcutŭ alte câteva comitate, carĭ au impusŭ cu forţa poporaţiunei unŭ aruncŭ în favórea kulturegyleturilorŭ.

Din acésta societate de capete scrîntite, aprinse de ură în contra a totŭ ce nu este maghiarŭ, n'au putut lipsi firesce nicĭ Ungurii comitatului Coşocnei séu alŭ Cluşiului, carĭ au statŭ totdéuna în fruntea prigonitorilor naţionalităţilorŭ şi s'au făcutŭ nemuritorĭ cu nebuniile lorŭ şoviniste şi cu intoleranţa lorŭ ne mai pomenită.

Ungurii clujienĭ au făcut'o şi mai bócănă şi au hotărîtŭ sĕ adreseze dietei o petiţiune, în care nu se mărginescŭ numai a cere înfrênarea pressei naţionalităţilorŭ cu mijlócele cele mai despotice, ci se pretinde luarea de mĕsurĭ legislative din partea dietei pentru nimicirea totală a lorŭ, ér mai alesŭ a Românilorŭ, pe tóte terenele. Aceştĭ micĭ tiranĭ cerŭ sĕ fiă aşa ḑicendŭ cu totulŭ delăturată legea de naţionalitate dela 1868, sĕ fiă alegĕtorŭ numai celŭ ce scie scrie şi ceti unguresce, şi chiar şi autonomia nóstră bisericéscă sĕ fiă nimicită, şi mergŭ până a voi sĕ ne împiedece cu mĕsurĭ poliţienescĭ şi în desvoltarea nóstră economică.

Şi după tóte acestea mai au neruşinarea sĕ ḑică, că ei nu ura o caută, ci pacea, că nu vorŭ sĕ slăbéscă pe Românĭ, ci numai sĕ întăréscă ţéra!?

Vai de ţéra aceea, care vrea sĕ se'ntăréscă cu mĕsurĭ despotice şi diavolescĭ, ca cele propuse de Săcuiulŭ Bartha şi primite „cu însufleţire“ de congregaţia din Cluşiu! Pe Românĭ, ḑicŭ ei, nu vorŭ sĕ-i slăbéscă, numai ţéra sĕ fiă tare. Dér cine e ţéra?

Celŭ ce a umblatŭ prin comitatulŭ Cluşiului, a vĕḑutŭ, că oraşulŭ Cluşiu, acestŭ cuibŭ alŭ neîmpăcaţilorŭ noştri duşmanĭ, este încungiuratŭ totŭ numai de sate românescĭ şi de poporŭ românescŭ. Acestŭ poporŭ alcătuesce aicĭ ţéra şi nu se póte cugeta o întărire a ţĕrii cu nisce mĕsurĭ, carĭ n'au de scopŭ alta, decâtŭ a sugruma orĭ-ce desvoltare fiéscă naţională a poporului românŭ. Nu vorŭ sĕ slăbéscă numai pe Românĭ, căcĭ pentru slăbirea lorŭ au lucratŭ destulŭ de 26 de anĭ, ci au de gândŭ sĕ-i nimicéscă chiar, sĕ nu mai pótă trăi ca Românĭ pe pĕmêntulŭ lorŭ strămoşescŭ. Şi acésta însémnă la ei întărirea ţĕrii! Cine a mai vĕḑutŭ ca unŭ ştejarŭ sĕ créscă şi sĕ se 'ntăréscă, când îi tai rădăcinile?

Amŭ fi doritŭ ca în înţelesulŭ acesta sĕ le fi vorbitŭ Clujienilorŭ ungurĭ în congregaţiă membrii românĭ din comitatŭ. Unde au fostŭ aceştia, când s'a votatŭ „cu însufleţire“ celŭ mai duşmănosŭ actŭ în contra Românilorŭ, din câte au vĕḑutŭ lumina ḑilei?

Nu ne putemŭ esplica absenţa membrilorŭ românĭ ai representanţei comitatense, când sciutŭ era, ce se plănuesce din partea lui Bartha şi soţĭ. Ei trebuia sĕ fiă toţĭ la postulŭ lorŭ şi sĕ protesteze cu energiă în contra atentatului ne mai auḑitŭ urzitŭ de adversarii neamului nostru din acelŭ colţŭ de ţéră, cum au făcutŭ bunăóră naţionaliştii slovacĭ în congregaţia dela Turoţŭ-Sân-Mărtin.

Orĭ-care sĕ fi fostŭ causa acestei întrelăsărĭ, n'a fostŭ bine. In faţa acţiunei întreprinse de duşmanii limbei şi a naţionalităţii nóstre pe totă linia spre a ne nimicì, avemŭ sfânta datoriă de a nu sta cu mânile în sînŭ, ci a ne ridica cu demnitate şi cu energiă vocea în apĕrarea naţiunei nóstre atâtŭ de urgisite şi uiduite. Trebue sĕ védă lumea cu orĭ-ce ocasiune, că suntemŭ conscii de marea nedreptate, ce ni-se face, trebue sĕ se convingŭ, că nu numai câţĭ-va „agitatorĭ“, cum ḑicŭ adversarii noştri, ci întregŭ poporulŭ românŭ pretinde ca acéstă nedreptate sĕ fiă ştérsă, ca sĕ înceteze odată prigonirile şi asupririle şi sĕ fiă repusŭ în folosirea neîmpiedecată a drepturilorŭ sale naţionale.

Când toţĭ din tóte părţile ne vomŭ ridica cu tăria glasulŭ în apĕrarea drepturilorŭ nóstre, a limbei şi a culturei nóstre românescĭ, spulberate vorŭ fi tóte uneltirile duşmănóse, norii cei grei şi întunecoşĭ se vorŭ despica şi raḑele viitórei învingerĭ a causei nóstre drepte vorŭ străbate până la noi, însuflându-ne nou curagiu în lupta desperată ce-o purtămŭ.

Atentate asupra averei poporului.

II.

Braşovŭ, 23 Octomvre v.

Décă prin nenorocita rĕscumpĕrare a regaliilorŭ a fostŭ cu putinţă sĕ li-se răpéscă Românilorŭ ardelenĭ o avere de milióne, fără sĕ se fi ridicatŭ din partea nóstră nicĭ măcarŭ unŭ protestŭ sguduitorŭ în contra acestei nelegiuirĭ, abia ne mai póte surprinde, când vedemŭ, că lăcomia celorŭ dela putere a luatŭ unŭ avêntŭ atâtŭ de mare, încâtŭ astăḑĭ mai că nu esistă bunŭ românescŭ, care sĕ fiă asiguratŭ în contra acestorŭ lăcuste cutropitóre.

Nicĭ nu s'a încheiatŭ bine afacerea cu despăgubirea regaliilorŭ şi étă că acelaşĭ atentatŭ, aceeaşĭ volnicià ne mai pomenită, acelaşĭ jafŭ monstruosŭ se repetă cu averea poporului nostru printr'o nouă ordinaţiune ministerială, datată din Augustŭ a. c.

La ţintă a fostŭ luatŭ de astădată aşa numitulŭ *împrumutŭ naţio-*

FOILETONULŬ „GAZ .TRANS.“

Doi-spre-ḑece ca nicĭ unulŭ.

I Şeḑĕtórea

Că nu şĭ dă zorŭ fata orĭ flăcăulŭ sĕ-ţĭ mai împrumute la guriţă pe buşteanŭ, séra în vremea iernei, când în şeḑĕtóre, ca o clipélă sĕ rătăcesce ḑicala din fluerŭ, şi doine după ḑicală de a dorulŭ cu dragostea, încâtŭ îţĭ vine sĕ sai cobză din pătulŭ, ca iedulŭ p'âugă capră.

Biba era fĕţişoană bălae, drăguţă alésă, şi în gătélă n'o întrecea Iléna Cousinzéna lui Vereşŭ-vitézŭ. Ea era blândă verguriţă şi la toţĭ le cădea în driculŭ inimei, când o vedeau, numai câtŭ posna din saculŭ cu sĕrăcia, care ţinea bine socotélă de părinţii Bibei, le încleştase crucişŭ-de-a curmeḑişul iţele, încâtŭ nu era toroptélă s'o poţĭ huidui din ogaşŭ. Erau sĕracĭ părinţii ei, pilugĭ de sĕracĭ, şi fata nu era mai bocotană ca mamă-sa şi ca tată-so, că încă n'o fostŭ muritŭ sĕ-i facă testătuţŭ pe casa cea de-a 'mburdatele şi pe hêrleţulŭ cu care tată-s'o săpa gropĭ în cimtirimulŭ morţilorŭ adormiţĭ în „Tatălŭ nostru, care eştĭ în ceriu“.

Fata era o fată, cu inimă căptuşită de bărbăţiă, şi nu scia ce-i frica nicĭ decum, şi sĕ minuna când auḑea, că cea, orĭ cealaltă, s'a spĕriatŭ de nescaiva târşite de flécurĭ.

Găinele au fostŭ adurmitŭ după corlanu hornului, în podŭ, şi nóptea strînse în braţe ḑiua de aḑĭ cu atâta dragostélă, încâtŭ îi storcea sloi din inimă şi-i mâclăia ochii cu foi de bură cersăluită, ca cu scrisórea, ér Biba ofta din baera dorului şi-şĭ căuta fuse góle prin coşulŭ celŭ nĕcăjitŭ de sub laviţă, apoi cu ajutorulŭ sfintei Lunĭ găsi două, unulŭ ruptŭ dela resucitele, şi unulŭ părăsitŭ de róta svêrnăelei. De, neavêndŭ mai înferecate le împlântă şi acelea în caerulŭ de fuiorŭ, ce spânḑura jalnicŭ legatŭ halamite de furca Bibei, cu nisce îndrugală împletită în învrĕstatele roşu-meru-galbinŭ; — şi apoi uşa se descue cârţăindŭ, lăsândŭ pe Biba, sĕ-şĭ pórte piciórele în tindă şi deacolo către ţéra basmelorŭ, în şeḑĕtóre.

Ia sĕ-ţĭ vaḑe ochii, lume drăguţă, unde jurŭ împrejurŭ, unŭ cercŭ de frumóse svêrnăe din fuse, îi scarmănă puzderiĭ, din caerŭ cu buzele şi cu dinţii, până ce le iésă băşicĭ de hărniciă, căcĭ nu-i cu chielmŭ, sĕ tórcă şi puzderiĭ în firulŭ, care sĕ-'ntinde care mai de care, însĕrmănatŭ şi rĕsucitŭ ca o sĕrmă.

Doiniţele sĕ perdŭ prin hohotele flăcăilorŭ, şi versulŭ fluerului sĕ tângue a jele, că stăpânu-s'o nu i-o sositu-i matca până acuşică. Dér étă, că intră prin uşe 'nainte o furcă încărcată şi glasulŭ fluerului o şi întórce pe d'apĕnatele de-a:

Ţuoaţĭ mândră buzele
Când ţi-orŭ cresce ţiţele!

Fluerulŭ totŭ mai hălălăesce şi după ce Biba cea bălae, şi-o luatu-şĭ loculŭ celŭ cu farmeculŭ, de unde arunca cu códa ochiului şi fura pe de apucate-le inimĭ îndrăgostite diplă.

Acu sĕ începe unŭ hoştorogŭ de urḑicală, încâtŭ sĕ-ţĭ facĭ fălcile de salcă, ca sĕ se pótă încujba de atâta rîsŭ, ce-ţĭ năpustesce ca unŭ hăbăucŭ din bucluculŭ curelelorŭ! — Sĕ veḑĭ cum sĕ tângue uşa, că nu-i dau clipă de astêmpărare, şi una două sĕ fură câte nouĕ fuse odată, — ér fata, care i păgubaşe, alérgă mâncândŭ pămêntulŭ, în ruptulŭ bertiţei, după hoţulŭ de fuse.

— „Mĕi, hei! — astêmpĕrŭ niţelŭ, hei mĕi codacilorŭ — dér nu vĕ 'nchielmaţĭ odată?! — ha, auḑiţĭ!“

— „Dér ce-i? pentru baba deochiată?“

— „Mare hălăşteniă prietinilorŭ“ — rĕspunse Griluţŭ, feciorulŭ birĕului, celŭ bogatŭ bulgărŭ, care avea 4 plugurĭ cu fere late, patru carĕ ferecate şi vr'o 12 boi înierpaţĭ şi încărnaţĭ dela păşunĭ. „Şi voi înbolborosiţilorŭ nu sciţĭ nimicŭ?“

— „Ce sĕ scimŭ, — vere, ce sĕ scimŭ?“

— „Mĕi, ḑice că colo în poiana hoţilorŭ e spânḑuratŭ unŭ bietŭ omŭ!“

— „Auḑĭ!“

— „Ce minune!“

— „Scăloiétură în scrintélă!“

— „Ce veste, ce veste, omŭ spânḑuratŭ!“

— „Şi carĭ dintre voi s'ar afla, care sĕ năpustéscă singurŭ, écă acum în drojdiile este, până la acelŭ mucenicŭ, şi sĕ-mĭ aducă degetulŭ lui dela mâna dréptă, eu mĕ legŭ, sĕ-i dau unŭ carŭ cu doi boulenĭ linşĭ,... ḑĕu, nu glumescŭ; sĕ sciţĭ, că îndată făurescŭ unŭ contrătuşŭ câtŭ o faţă de masă numai de se légă cineva!“

— „Hm! — dér ce băborniţoiu de vreme scăloiată îndrugă p'afară!“

— „Plóie cu ninsóre, şi cu ţurţalĕĭ, ca măzărichea!“

— „Intunerecŭ pâclă, orbélă fără ferestri.“

— „Ei! şi nimĕnu-i nu-i trebue carulŭ cu boulenii? — Ce feciorĭ, ce feciorĭ!“

— „Mĕ, Griluţŭ! Eu îmĭ taiu degetulŭ meu, şi ţi-lŭ dau în hărăzélă, numai sĕ-mĭ scrii boii cu carulŭ în raḑa cea de hârtie!“

— „Ha! ha! ha!“

— „Elŭ îşĭ tae degetulŭ, ha! ha! ha!“

— „Cioncŭ, troncŭ! hăbăucŭ! ha! ha!“

— „Ţine-ţĭ degetulŭ prietine,— ţineţĭ degetulŭ“.

nalŭ dela 1853. Scimŭ, că la acestŭ împrumutŭ a contribuitŭ şi poporulŭ românŭ cu sume de banĭ fórte însemnate. Pe timpulŭ rĕsboiului dela Crimea, isbucnitŭ între Ruşĭ şi Turcĭ, când Austria în strîmtórea sa de banĭ a storsŭ acestŭ împrumutŭ dela poporaţiunea ţĕrii, fiă-care comună a fostŭ silită sĕ contribue cu câte-o anumită sumă.

Marii proprietarĭ, adecă nobilimea, a fostŭ şi ea silită, cu presiunea amploiaţilorŭ nemţĭ, a subscrie unele sume marĭ, amĕsuratŭ averei lorŭ. Fiindŭ hotărîtŭ, ca împrumutulŭ sĕ se plătéscă în decursŭ de ḑece anĭ, după şése anĭ parte de voiă, parte de nevoiă, pe calea esecuţiunei, împrumutulŭ fù storsŭ dela clasele mai avute şi proprietarii primiră după contribuirea cuotei obligaţiunĭ de câte 50, fl. 100 fl. şi mai marĭ, carĭ însĕ neaducêndŭ mai multŭ ca 5% interesŭ, le-au vêndutŭ cea mai mare parte.

Nu aşa însĕ s'a întêmplatŭ cu comunele. Aicĭ, la contribuirile, ce au fostŭ impuse comunelorŭ, n'au fostŭ supuşĭ şi proprietarii séu nobilimea, pentru-că de faptŭ comuna se compunea încă în tótă Transilvania, afară de Sĕcuime şi de Fundulŭ regiu, numai din foştii iobagĭ. Autorităţile civile, fără a mai întreba pe comune, décă voescŭ sĕ contribue la împrumutulŭ naţionalŭ, orĭ nu, au aruncatŭ asupra lorŭ, cum au aflatŭ de bine, sume dela 1000 până la 5—6 mii florinĭ. Aceste sume aveau sĕ le plătéscă comunele din Transilvania în ḑece anĭ. Acestŭ împrumutŭ s'a şi scosŭ dela poporŭ în cincĭ anĭ, ér în alŭ şese-lea li-s'a îngăduitŭ comunelorŭ, ca décă vorŭ ierta 10% din capitalulŭ plătitŭ, sĕ nu mai fiă silite a contribui şi mai departe, ér sumele plătite până atuncĭ s'a îngăduitŭ a se capitalisa şi fiă-cărei comune a se da în schimbŭ obligaţiunĭ pe numele comunei, pentru carĭ statulŭ a garantatŭ o camătă de 5% în argintŭ.

La acestŭ împrumutŭ, în comunele românescĭ domnii proprietarĭ n'au contribuitŭ nicĭ cu unŭ crucerŭ. Prin urmare dreptulŭ de proprietate la obligaţiunile date comunelorŭ a fostŭ numai alŭ poporului, adecă alŭ foştilorŭ iobagĭ. Interesele se scoteau regulatŭ dela perceptorate, până la 1860 totŭ în argintŭ, pe când dela 1860 încóce au începutŭ a se plăti interesele numai cu hârtiă. Poporulŭ decĭ avea unŭ capitalŭ în mână, după care primea în fiă-care anŭ interese, pe carĭ până pe la 1860 le-a folositŭ împărţindu-le între sine.

Prin anii 1860 şi mai târḑiu însĕ, luândŭ unŭ sborŭ mai puternicŭ grija pentru şcolĭ şi pentru bisericĭ, poporulŭ nostru a începutŭ a dărui obligaţiunile după susŭ ḑisulŭ împrumutŭ naţionalŭ parte pentru bisericile, parte pentru şcólele lorŭ confesionale. Aceste donaţiunĭ tóte s'au şi primitŭ şi întăritŭ nu numai din partea autorităţilorŭ nóstre confesionale, ci şi din partea guvernului de pe atuncĭ.

Astfelŭ, mulţumită bunului sufletŭ alŭ foştilorŭ noştri iobagĭ şi alŭ urmaşilorŭ lorŭ, împrumutulŭ naţionalŭ dela 1853 a devenitŭ unŭ isvorŭ de ajutorare pentru şcólele şi bisericele românescĭ. Causele nóstre culturale îşĭ găsiau în elŭ unŭ sprijinŭ destulŭ de însĕmnatŭ, căcĭ multe lipse bisericescĭ şi şcolare se acoperiau din interesele acestui împrumutŭ, pe carĭ eforiile nóstre şcolare şi bisericescĭ le-au folositŭ în tot-déuna după placŭ, fără a se amesteca séu a-şĭ face cineva vre-unŭ dreptŭ la ele.

Se vede însĕ, că nicĭ acestŭ lucru nu se unia cu lăcomia contrarilorŭ noştri şi cu idea lorŭ de statŭ, care tinde la nimicirea tuturorŭ aşeḑămintelorŭ nóstre culturale şi naţionale. De vre-o 2—3 anĭ încóce, autorităţile administrative ungurescĭ au începutŭ pe icĭ, pe colo a îngreuna din ce în ce mai multŭ scóterea intereselorŭ după aceste obligaţiunĭ, până ce în fine o ordinaţiune ministerială, datată din luna lui Augustŭ a acestui anŭ, vine şi printr'o volniciă ne mai pomenită în lumea cultă europénă, răpesce şi acestŭ dreptŭ de proprietate din mâna foştilorŭ iobagĭ, dispunêndŭ a se înscrie obligaţiunile lorŭ de statŭ în inventariile comunelorŭ, ér interesele acelora *sĕ nu se mai foloséscă pentru ajutorarea şcólelorŭ şi a bisericelorŭ, ci pentru scopurĭ comunale.*

Prin acéstă ordinaţiune ministerială se face tocmai aceea, ce s'a făcutŭ şi cu regaliile: averea privată a acelora, carĭ au agonisit'o şi au asudatŭ pentru ea, se ia din mâna proprietarului şi, din avere privată, cum era, se face avere comunală, avere publică, la care vorŭ avé dreptŭ de aci înainte şi grofii şi baronii ungurĭ.

Averea acésta, mai alesŭ în comitatele locuite de Românĭ, se póte numi cu dreptŭ cuvêntŭ avere naţională românéscă, care socotindŭ în calculŭ de mijlocŭ, se urcă la suma *de 15—16 milióne florenĭ v. a.* Prin ordinaţiunea ministerială de mai susŭ, şi acéstă avere naţională a nóstră este dată astăḑĭ pe mâna autorităţilorŭ administrative ungurescĭ, carĭ ca mâne ne vomŭ pomeni, că o vorŭ folosi întrégă pentru scopurĭ de maghiarisare, cum au făcutŭ şi cu regalulŭ; în casulŭ celŭ mai bunŭ însĕ, jumĕtate din ea rĕmâne la folosinţa nemeşilorŭ ungurescĭ, carĭ n'au contribuitŭ la agonisirea ei nicĭ cu unŭ crucerŭ.

Aşa lucréză stăpânirea ungurésca la sĕrăcirea poporului nostru. Şi acéstă lucrare diavolică se numesce la noi *dreptate*!

Adunarea Asociaţiunei transilvane.

Năsĕudŭ, 26 Octomvre n. 1893.

On. Redacţiune! Despre decursulŭ adunărei generale a „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ", ce s'a ţinutŭ anulŭ acesta în orăşelulŭ nostru Năsĕudŭ, v'am trimisŭ la timpulŭ sĕu unŭ scurtŭ raportŭ. Acum, amĕsuratŭ promisiunei, ce vi-o făcusemŭ atuncĭ, vinŭ a vĕ raporta şi despre unele amĕnunte, carĭ credŭ, că vorŭ fi binevenite pentru Gazeta de Dumineca,*) pentru ca sĕ cunóscă şi poporulŭ nostru din depărtare serbările, ce le-amŭ avutŭ noi, Românii Năsĕudenĭ, în ḑilele de 21 şi 22 Octomvre n. c., când pentru a doua-óră avurămŭ fericirea de-a primi în mijloculŭ nostru pe cea mai mare şi cea mai de frunte Asociaţiune culturală a Românilorŭ din Ardealŭ.

Deşi buna reuşită a acestei adunărĭ a fostŭ multŭ împiedecată prin împregiurarea, că din pricina colerei a trebuitŭ sĕ se amâne ţinerea ei până acum târḑiu în ḑilele de tómnă, când nicĭ timpulŭ nu prea era favorabilŭ, nicĭ tinerimea nóstră academică nu era pe-acasă, nicĭ dăscălimea şi profesorimea nóstră nu mai era liberă, fiindcă pretutindenĭ se începuseră şcólele: pe lângă tóte astea însĕ adunarea dela Năsĕudŭ a fostŭ cercetată de unŭ publicŭ românescŭ atâtŭ de alesŭ şi atâtŭ de numĕrosŭ, cum noi înşi-ne nu ne-amŭ aşteptatŭ.

Românii năsĕudenĭ au şi făcutŭ din a lorŭ parte totŭ ce au putútŭ pentru mulţumirea óspeţilorŭ. La sosirea sa din Sibiiu, comitetulŭ Asociaţiunei, constătătorŭ din ilustritatea Sa D-lŭ vice-preşedinte Dr. Il. Puşcariu, secretarulŭ Z. Boiu, cassarulŭ L. Simonescu, apoi membrii Papiu, Cosma, Tilea, cu carĭ împreună veniră şi vicarulŭ Raţŭ cu protopopul Danŭ, ca delegaţĭ ai despărţĕmêntului Făgăraşŭ alŭ Asociaţiunei transilvane, apoi advocatulŭ Garoiu din Zĕrneştĭ şi alţĭ cărturarĭ românĭ din diferite părţĭ, au fostŭ întîmpinaţĭ la gara din Bistriţa de mai mulţĭ fruntaşĭ de-ai noştri din Năsĕudŭ, Bistriţa şi Bârgău, în numele cărora d-lŭ advocatŭ *Dr. Ciuta* a salutatŭ Comitetulŭ printr'unŭ scurtŭ discursŭ de bineveniŕe, la care a rĕspunsŭ vice-preşedintele Puşcariu.

După ce óspeţii luară prânḑulŭ în Bistriţa, plecară spre Năsĕudŭ într'unŭ şirŭ de vre-o 15 trăsurĭ, ce anume au fostŭ comandate spre acestŭ scopŭ parte din Năsĕudŭ, parte din Bistriţa. Pe hotarulŭ comunei Prislopŭ, când noii venitĭ intrară pe teritoriulŭ despărţĕmêntului Năsĕudŭ alŭ Asociaţiunei transilvane, fură întêmpinaţĭ de comitetulŭ arangiatorŭ alŭ serbărilorŭ şi de unŭ frumosŭ banderiu de călăreţĭ îmbrăcaţĭ în costumŭ naţionalŭ. Aci fù salutatŭ Comitetulŭ Asociaţiunei printr'o căldurósă vorbire din partea vicariului din Năsĕudŭ, d-lŭ Dr. Ioanŭ Popŭ, căruia îi rĕspunse apoi în cuvinte totŭ atâtŭ de călduróse vice-preşedintele Puşcariu. La órele 4 p. m. óspeţii intră în Năsĕudŭ. Aicĭ intră printr'o pórtă triumfală mare şi frumósă, cu inscripţia: „Bine aţĭ venitŭ! Mulţime de poporŭ, inteligenţĭ, şcolarii înşiraţĭ pe ambele părţĭ ale drumului, aci întîmpinară pe noii venitĭ cu nesfîrşite strigăte de „sĕ trăéscă!". Musica pompierilorŭ din Năsĕudŭ cânta, trĕscurile bubuiau: totulŭ era sĕrbătorescŭ. Primarulŭ oraşului, d-lŭ Prădanŭ, salută pe óspeţĭ printr'unŭ alesŭ discursŭ, la care de-asemenea rĕspunse vice-preşedintele.

Conduşĭ astfelŭ până în oraşŭ, óspeţii fură aşeḑaţĭ pe la cuartire, ér séra fură învitaţĭ la o masă comună în „Hotelŭ Rahova", unde petrecerea a fostŭ animată, luândŭ parte la ea cam la o sută de persóne.

In diminéţa ḑilei următóre, a căreia însemnătate o anunţă desŭ de timpuriu musica pompierilorŭ, care cutrieră stradele cu imnulŭ lui Mihaiu Eroulŭ, se oficiă în frumósa biserică parochială s. liturgiă împreună cu unŭ parastasŭ pentru regretatulŭ preşedinte George Bariţiu, în a căruia memoriă, vicarulŭ Popŭ ţinŭ o frumósă cuvêntare.

Urmă la órele 10 a. m. deschiderea primei şedinţe în sala gimnasiului românŭ, unde se afla deja adunatŭ mulţime de publicŭ. Aci se ivì unŭ neaşteptatŭ conflictŭ cu vice-şpanulŭ, care înainte de începerea şedinţei cerù sĕ 'i se dea disertaţiunile, ce

*) Pentru numĕrulŭ de Dumineca trecută ni-a sositŭ prea târḑiu. — Red.

— „Păi, ţine-ţĭ carulŭ cu boii linşĭ, şi-ţĭ mâncă pofta în apă de care n'aveţĭ, — că, ḑĕu, nicĭ unulŭ n'o căpiatŭ până în smintelĭ!

— „Şi din satulŭ ăsta, câtŭ e de mare, nu se află nicĭ-unŭ flăcău aşa cu curagiu, ca sĕ sară până în poéna hoţilorŭ!?"

— „Nu s'află, nu!—şi décă s'ar momi óre-carĭ, totŭ n'orŭ şuchea, sĕ se pue în póră cu nălucile strĕgelorŭ de prin rĕscrucile pădurii, şi cu lupoii, ce urlă a mâncatele!"

— „Ha! — séu ce! fermecă-mĭ mie contrătuşŭ înmărturiitŭ că toţĭ de aicea, — şi încrucitŭ de tóte fetele, că mĭ dai mie carŭ cu bou'enĭ, şi étă-mĕ-sŭ eu m'am aflatŭ dintre toţĭ şi dintre tóte mai cu curagiu, şi odată îmĭ năpustescŭ paşii până acolo, ţĭ-aducŭ degetulŭ fără cârcovélă, şi tu-mĭ dai çe-ai ḑisŭ cu totŭ sufletulŭ mătei" — ḑise de-odată, ca din altŭ colţŭ alŭ pământului, Biba cea bălae a îngropătorului din Bogăţeaua.

— „Bine! dér de ţi-s'a învrăşbi pornéla óre cumva, sĕ nu fiu eu pricină de hărţuélă pe la judeţŭ; ia sémă Bibă, că ti-i întêlni cu tricolicii; pe carĭ i-a ḑăritŭ într'o Marţĭ-séra baba Mitróe, sărmânândŭ lână sbrostéşcă în heleşteu".

— „Făureşte-mĭ numai tocméla negru pe albŭ — şi de-aci încolea nu-ţĭ prâznéscă ochii a bănuială, ca diné-orĭ tu erai cu chefŭ ca unŭ prefatuşŭ!"

Griluţŭ, câtŭ clipescĭ cu ochii, toropti o cólă de hârtiă, — şi-apoi ceti în urechile tuturorŭ, ce a scrisŭ, — şi astfeliu toţĭ din şeḑĕtóre trase crucĭ, că au înmărturiitŭ contrătuşulŭ.

Biba, fără nicĭ o sărită, împătură contrătuşulŭ şi-lŭ vârî în bertiţă, răḑimă furca de pĕrete, înplântă fusulŭ în caerŭ, şi păşi, sĕ asvêntură pe uşe afară, ca o fermecătóre.

— „Ioto, mĕi!!"

— „Iote, ḑĕu!"

— „Sĕ duce!"

— „Sĕ duce Biba! Ea e fată cu inimă câtŭ unŭ stanŭ de pétră, — nu scie ce-i frica!"

— „Las' o'o învĕţa acuşică de-a-rostulŭ!"

— „Br! br! br! ce vreme! Sĕ nu iai pe fugă căţelulŭ din casă afară!"

— „Da nicĭ cânele!"

— „Suflă unŭ vêntŭ spulberatŭ, ca o străsnicie, — de o sĕ ne 'npodidéscă şeḑĕtórea!"

— „Va impodidi pe biéta Bibă; vai, de petrecania ei! cum o vorŭ mai îndrăgosti cele bale de lupoi, — şi cele pălite de strigóice!"

— „Vai de petrecania ei!"

II Saculŭ cu bogăţia

Biba nicăirĭ nu se potigui, căcĭ scia calea, ca pasĕrea cuibu, — şi se duse cu fuga, ca o ciută, până-ce brodi poióna hoţilorŭ, care se afla în pădurea, ce era din susŭ de satulŭ Bogăţéua!

Clipocindŭ mereu pe la tóte ciótele, vede în urmă tălĕlău lungitŭ între crengĭ, că-şĭ pricopsesce obiceiulŭ şi se dăină în susŭ de a acăţatele până ajunge la pământulŭ celŭ cu chipŭ; îşĭ apucă mâna dréptă, — şi ciorsŭ ciorsŭ, hroşnesce cu nisce îmblăcii jidovescĭ, carĭ sĕ încumĕtau a tăia mai cu chelmŭ degetulŭ Bibei, decâtŭ cela cu povestea. Dér haramulŭ de degetŭ totŭ s'a tăiatŭ, şi Biba se da încetŭ érăşĭ în josŭ, după-ce îngrijise degetulŭ în bertiţă pe contrătuşŭ. Ce-i mai ademenea ei acum? Avea carŭ cu boulenĭ şi pace bună.

Dér étă scrintitele. Se audŭ mai mulţĭ paşĭ furtunatecĭ: părea, că codrulŭ sĕ scólă asupra ei; unŭ vêjeitŭ hainŭ, unŭ vêrtejŭ de sgomotŭ mugea prin întunecimea iadului, şi bidigănii spăriate fugeau urlândŭ din o pădure în alta prin pădure ca scălciate de haită de pârdalnicĭ. Ciuveicuţa cânta de dragostea dracului, încâtŭ îngălbineau frunḑele de stejarŭ şi vêntulŭ şuera ca în pustia lui Hanŭ-domnişorŭ, furândŭ crengile uscate, carĭ acăţate de elŭ, se rupeau în pognete de pistóle, şi cădeau d'o poştă, tânguindu-se peste altele de perderea, ce le-a ajunsŭ.

— „Prabuşitură, şi sĕnĕtate bună, piere lumea fără milă de ómenĭ, de-o călţăe vêrcolacii; óre ce li-o fi isoditŭ, de scormonescŭ tóte hăidaurile în capulŭ nopţii în calea mea?..."

Aşa se întreba Biba, stândŭ încă între crengĭ, căcĭ nu-i da mâna sĕ vină josŭ unde erau tóte vêntósele încărcate de totfeliulŭ de şolomonării şi toropteli. Ochi de scântei aprinse străluceau de prin unghiurile cele îndepărtate, şi moiniţă cu pĕrŭ sburlitŭ bâclă, adurmecau vâgăindŭ din códă pe urma Bibei.

— „Na! — Aicĭ amŭ ajunsŭ! — rĕstrântiţĭ bănetu josŭ, şi o luămŭ pe cărărĭ până la moşia grofului acestuia, care ne totŭ ciocârtesce cu vătaşii de împintenaţĭ; chitiţĭ, că are unŭ tăurenciu buşenaşŭ grăsuliu, care la vĕḑute î-ţĭ înghiţĭ limba pe clipită. Avemŭ gălbui berechetŭ, ş'avem şi tăurenciu de masă, în séră; asta, hei, codăilorŭ la vădăslitŭ şi ne 'nfundămŭ aḑĭ de macră în vêrfulŭ jĕraticului, şi apoi cine-i popă, tundă-şĭ barba, cine-i haiducŭ, facă-şĭ tréba obiceiului!"

— „Dér, vĕtave, lângă gălbui cine rĕmâne străjelniă! — dor' nu-i lăsa atâta chivernisélă domnéscă de-a prada pustiului, singură aicĭ?"

aveau sĕ se cetéscă în adunare, pentru ca, vedĭ Dómne, sĕ le censureze. Cercat'a vicepreşedintele Puşcariu, directorulŭ Ciocanŭ, advocatulŭ Triponŭ şi alţii, ca sĕ-i arate, că aşa ceva nu se póte şi că elŭ n'are dreptŭ sĕ pretindă astfelŭ de lucrurĭ, dér tóte înzadarŭ. In fine păşi la mijlocŭ d-lŭ Parteniu Cosma, care îi declară hotărîtŭ vice-şpanului, că pofta nu 'i se va împlini; nu elŭ are sĕ judece cuprinsulŭ disertaţiunilorŭ, ci comitetulŭ, care ia rĕspunderea pentru ele. Nicĭ chiar marele paşă Banffy, care în persónă a luatŭ parte la adunarea Asociaţiunei, când s'a ţinutŭ la Deşŭ, n'a păşitŭ cu astfelŭ de pretensiunĭ; cum vine dér d-lŭ vice-şpanŭ sĕ se facă de rîsŭ cu astfelŭ de lucrurĭ? La audulŭ acestora, vice-şpanulŭ a îngăduitŭ şi astfelŭ s'a putută începe adunarea.

Peste lucrările adunăreĭ trecŭ acum, mărginindu-mĕ a însemna numai, că în decursulŭ ei au sositŭ mai multe telegrame de felicitare, printre carĭ amintescŭ pe a Escelenţei Sale Mitropolitului Mironŭ Romanulŭ; s'au făcutŭ mai multe constatărĭ îmbucurătóre despre progresulŭ Asociaţiunei şi s'au încassatŭ ca taxe dela membri vre-o 600 fl. Şedinţa primă s'a închisŭ la 2 óre, după care urmă unŭ banchetŭ în spaţiósa sală de gimnastică a gimnasiului, la care au luatŭ parte vre-o 140 persóne. Nu mai vorbescŭ de multele toaste; amintescŭ numai, că publiculŭ a fostŭ îndeosebĭ încântatŭ prin recitarea unei poesii ocasionale a d. Z. Boiu în onórea Românilorŭ năsĕudenĭ.

Banchetulŭ s'a terminatŭ aprópe cătră 5 óre, séra musica pompierilorŭ şi corulŭ plugarilorŭ din Năsĕudŭ făcură o serenadă vice-preşedintelui, după care musica cutreeră, cântândŭ, stradele principale.

În diminéţa următóre, 22 Oct., la órele 9 urmă şedinţa a doua, dintre ale căreia lucrărĭ amintescŭ alegerea preşedintelui Asociaţiunei în persóna Il. d-nŭ **Ioanŭ M. Moldovanŭ**, canonicŭ şi vicarŭ capitularŭ în Braşiu; cassarŭ d-lŭ Leontinŭ **Simonescu**, ér secretarŭ II d-lŭ Ioanŭ **Popŭ Reteganulŭ**. Toţĭ au fostŭ aleşĭ prin aclamaţiune, la propunerea unei comisiunĭ esmise în acestŭ scopŭ. S'a cetitŭ o frumósă disertaţiune a d-lui Başiota, care a fostŭ ascultată cu multŭ interesŭ, o altă disertaţiune, a d-lui medicŭ Stoica, nu s'a putută ceti din causa lipsei de timpŭ.

În séra aceleaşĭ dile urmă balulŭ, care a fostŭ cătŭ se póte de succesŭ. Mai multe dame au escelatŭ prin prea frumóse costume naţionale, lucrate de mânile lorŭ. În pausă s'au jucatŭ de 13 tinerĭ jocurile naţionale „Căluşarulŭ“ şi „Bătuta“.

Cu acéstă s'a sfĕrşitŭ programulŭ serbărilorŭ, carĭ pentru noi şi, credŭ eu, şi pentru óspeţĭ vorŭ rĕmâné pentru multŭ timpŭ ca o amintire din cele mai plăcute.

Raportorulŭ.

CRONICA POLITICA

— 23 Octomvre.

Intrégă sĕptĕmâna acésta a fostŭ fórte agitată în Austria. **Crisa ministeriălă**, ce-a isbucnitŭ, pe cum se scie, încă înainte cu două sĕptĕmânĭ, n'a ajunsŭ până adĭ la nicĭ unŭ sfĕrşitŭ. In 30 Octomvre n. ministerulŭ Taaffe şi-a datŭ dimisiunea în mânile monarchului, care i-a primit'o. Monarchulŭ însĕ a însărcinatŭ pe cabinetulŭ Taaffe sĕ conducă totŭ elŭ afacerile statului până se va forma unŭ nou ministeriu. Acum se scrie din Viena, că crisa este în ajunŭ de a înceta. Majestatea Sa, care s'a reîntorsŭ érăşĭ la Budapesta, a învitatŭ la sine pe principele Alfred *Windischgrätz*, pe contele Franciscŭ *Thun*, pe locţiitorulŭ din Galiţia, contele *Badeni* şi pe contele *Schaffgotschen*. Scopulŭ mergerii lorŭ la Budapesta este, sĕ-şĭ spună părerile lorŭ asupra situaţiunei şi eventualŭ sĕ presinte Majestăţii Sale unŭ programŭ, prin care ar voi sĕ schimbe starea de faţă a lucrurilorŭ. O telegramă cu data de 2 Noemvre din Viena spune, că în cercurile parlamentare, chiămarea lui Windischgrätz la Budapesta se consideră ca stândŭ în legătură cu candidarea lui la preşedinţia unui ministeriu coaliţionistŭ. Foile vieneze credŭ, că unŭ astfelŭ de ministeriu ar porta în sine deja dela începutŭ simburele disolvării parlamentului, deórece partidele nu se vorŭ puté unĭ nicĭ-odată asupra unui programŭ comunŭ, pe care apoi sĕ-lŭ şi apere până la extremŭ. Urmézä déră, că crisa din Austria nu este numai de natură aşa dicêndŭ parţială, ci ea va avé urmărĭ şi asupra celeilalte părţĭ a monarchiei, adecă asupra Ungariei, unde stările interne nu suntŭ de locŭ mai bune şi mai consolidate, decâtŭ în Austria. Şi aci, ca şi dincolo, va isbucni mai curêndŭ orĭ mai târdiu o crisă generală, care nu se va puté resolva, decât dând naţionalităţilor libertate şi egală îndreptăţire.

*

De multŭ totŭ audimŭ vorbindu se de pace şi ér pace. In dilele din urmă însĕ foile aducŭ scirea, că a eruptŭ unŭ rĕsboiu, **rĕsboiulŭ Spaniolilorŭ cu Cabylii**. In Africa se află o seménţă de ómeni, numiţĭ Cabylĭ, carĭ s'au rĕsculatŭ şi acum Spania trebue sĕ se gătéscă de rĕsboiu cu acéstă seminţiă, care nu vré sĕ scie de „interesele mai înalte ale păcii lumei“. Casulŭ acesta a scosŭ érăşĭ la ivélă cestiunea aşa numită a Marocului. Cérta s'a iscatŭ în Mellila, unde Spaniolii au o micŭ garnisónă. Mellila este unŭ oraşŭ spaniolŭ aşedatŭ pe cósta nordică a Marocului. In contra garnisónei din Mellila s'au resculatŭ locuitorii indigenĭ, carĭ suntŭ renumiţĭ prin fanatismulŭ lorŭ religiosŭ şi prin tâlhăriile ce le sĕvĕrşescŭ. Când Spaniolii voiră sĕ ridice unŭ fortŭ la Mellila, pe unŭ locŭ unde se află cimiterulŭ mahomedanŭ, Cabylii au năvălitŭ asupra lorŭ şi au ucisŭ o parte din ei. Vestea acésta a îndemnatŭ pe ministeriulŭ spaniolŭ sĕ trimită ajutóre la Mellila; a poruncitŭ generalului Margalla sĕ mérgă acolo în fruntea unei espediţiunĭ, dér elŭ a fostŭ învinsŭ de Cabyli şi a cădutŭ mortŭ pe câmpulŭ de luptă. Acum se telegrafiază din Madridŭ, că pregătirile de rĕsboiu ale Spaniolilorŭ suntŭ marĭ şi seriόse. In Andalusia Spaniolii au concentratŭ unŭ corpŭ de armată de 20,000, ér proprietarii corăbiilorŭ de comerciu au recomandatŭ guvernului, ca trupele sĕ trécă pe ţĕrmulŭ Marocului în timpŭ de 20 de óre. Guvernatorulŭ din Mellila a căpĕtatŭ poruncă, ca sĕ încépă lupta contra poporaţiunei ţinuturilorŭ muntene. Foile din Madridŭ atacă mereu pe guvernulŭ englesŭ, pentru-că acesta ar ţiné partea Cabylilorŭ. Cele mai multe provócă pe guvernŭ, sĕ procédă cu cea mai mare energiă, căcĭ Francia şi Rusia vorŭ sprigini pe Spaniolĭ faţă cu pretensiunile Angliei.

SCIRILE DILEI.

— (23) Octomvre.

Botezulŭ principelui românŭ. Dumineca trecută s'a sevĕrşitŭ în Sinaia cu mare pompă botezulŭ micului prinţŭ românŭ, care a primitŭ numele *Carolŭ*. L'a botezatŭ Metropolitulŭ-primatŭ alŭ României Ghenadie în legea română strămoşéscă, după cum cere constituţia ţĕrii. Au fostŭ de faţă toţĭ demnitarii, fruntaşii ţĕrii, înaltulŭ cler, miniştrii şi generalĭ, senatorĭ şi deputaţĭ şi deputaţii judeţelorŭ, precum şi trimişii ţĕrilorŭ streine. Naşii prinţului au fostŭ: Regele şi Regina României, ducesa de Corburgŭ, sora împĕratului rusescŭ şi mama principesei Maria, principesa de Hohenzollern, Infanta de Portugalia, principele de Hohenzollern, ducele de Coburg şi marea ducesă Xenia de Rusia, fiica Ţarului. Sinaia era în haine de sĕrbătóre, tóte casele erau împodobite cu stégurĭ naţionale. La cascadă aprópe de mânăstire era ridicatŭ unŭ arcŭ de triumfŭ îmbrăcatŭ în cetină de bradŭ. In stânga era inscripţiunea cu litere marĭ:

Amŭ juratŭ plecêndŭ din raiu
Luĭ moşŭ Ştefanŭ şi Mihaiu,
Sĕ conducŭ alŭ meu poporŭ,
Ca şi unchiulŭ meu Carolŭ,
Şi pe fortea-i temeliă,
Sĕ 'mĭ clădescŭ o împĕrăţiă.

Eară în drépta era scrisŭ:

In raiu bine ai juratŭ,
Principe multŭ aşteptatŭ.
Noi, poporulŭ tĕu jurămŭ,
Cu credinţă sĕ-ţĭ urmămŭ
Şi rugămŭ pe Dumnedeu
Sĕ-ţĭ dea totŭ sprijinulŭ sĕu!

—x—

Noi óspeţĭ la Seghedinŭ. Condamnaţii în procesulŭ „Tribunei“ d-nii Septimiu *Albini*, Al. *Dordea* şi A. *Baltesu* au plecatŭ adĭ, Sâmbătă, la Seghedinŭ spre a-şĭ face pedépsa, la care au fostŭ osênditŭ de juriulŭ din Cluşiu. D-lŭ I. *Russu*-Şirianulŭ va intra în închisórea din Seghedinŭ la 12 Noemvre n. Multă sensaţiă a făcutŭ, că pe d-lŭ Russu, care s'a reîntorsŭ după o absentare mai lungă în Sibiiu, l'au arestatŭ şi e reţinutŭ acuma în Clușiu în închisóre preventivă până ce va intra în închisóre de stat.

—x—

Călindarulŭ Plugarului pe an. 1894. Facemŭ cunoscutŭ cetitorilorŭ noştri, că în cursulŭ sĕptĕmânei viitóre va eşi de sub tiparŭ, în editura tipografiei „A. Mureşianu“ din Braşovŭ, Călindarulŭ Plugarului pe anulŭ 1894, redigiatŭ de *Ioanŭ Georgescu*. Acestŭ călindarŭ, care se va vinde cu unŭ preţŭ fórte micŭ, va cuprinde vre o dece cóle marĭ de tiparŭ, cu o materiă fórte bogată şi de folosŭ pentru poporŭ. Pe lângă partea calendaristică, care va conţiné tóte amĕnuntele trebuincióse, „Călindarulŭ Plugarului va conţiné o parte *comercială* constătătóre din vre o 11 articulĭ, apoi partea *literară* cu diferite novele, snóve, istorisirĭ alese etc. Partea *economică* cu feliurite scrierĭ şi povăţuirĭ despre crescerea şi altoirea pădureţilorŭ, rĕsăditulŭ altoilorŭ, folosulŭ pomilorŭ, cartofii, varza, măzărichea, trifoiulŭ, luţerna, napii etc. Apoi alegerea viteilorŭ de prăsilă, cieritulŭ, stupăritulŭ etc. Urmézä vre-o 7 poesii din cele mai frumóse, apoi cântece poporale, poveţe, glume, proverbe, gicitorĭ etc. Chiar şi numai din cuprinsulŭ arĕtatŭ aci se póte convinge orĭ cine despre bogăţia acestui călindarŭ, care în mâna plugarilorŭ noştri va fi o carte de mare folosŭ şi plină de învĕţăturĭ. Se póte cumpăra dela tipografia „A. Mureşianu“ din Braşovŭ cu preţulŭ de 25 cr. esemplarulŭ + 5 cr. porto.

—x—

Sistarea esecuţiunilorŭ de dare. Din causa colerei, ce s'a lăţitŭ în comitatulŭ Torontalŭ, direcţiunea financiară din Becicherculŭ mare a sistatŭ esecuţiunile de dare în acestŭ comitatŭ pe timpŭ nedeterminatŭ.

—x—

Tĕrgulŭ de ţĕră în Braşovŭ. Deórece s'a constatatŭ încetarea colerei pe teritoriulŭ comitatului Braşovŭ, tĕrgulŭ de ţĕră se va ţiné în Braşovŭ în 16, 17 şi 18 Novembre st. n. Tĕrgulŭ de vite va fi în 15 c.

—x—

Musica militară va cânta mâne în piaţă. Programulŭ este următorulŭ: 1) Wagner: „Unter dem Poppeladler“ marşŭ: 2) Balfóó: „Zigeunerin“ ouvertură; 3) Ivanovici „*Meteor*“ valsŭ; 4) R. Wagner: „Hochzeit-musik“: din Opera Lohengrin; 5) Czibulka: „Penseé-hongroise. Ungarisches Lied: 6) Marenco: „Potpouriu den Balletul: „Excelsior:“

Scirĭ telegrafice.

Viena, 4 Noemvre. Principele *Windischgraetz* a fostŭ însărcinatŭ cu formarea noului cabinetŭ austriacŭ.

— „Ce mai vrei! — Cine ţi-se încumĕtă a umbla şontorogindŭ p'aicea în vremea asta?! Nu vedĭ tu, că de cândŭ am îngușbatŭ pe pretinulŭ Toporŭ, care era atâtica în minte sĕ ne dea pe bogda-proste în cărca grofului, şi decândŭ l'a încujbatŭ mai cu chielmŭ, îşĭ implinesce potaia de slujbe că nu ţi-se apropiă nimenĭ nicĭ în diua cu sórele la amédĭ, necum sĕ-ţĭ năpustescă în tónea nopţii vr'unŭ pămêntênŭ lângă Toporŭ!.... Nicĭ habarŭ n'avemŭ, năpustiţĭ după mine, că adĭ eu vréu sĕ fiu cu voi, şi sĕ-mĭ înhăţŭ pe vr'unŭ pintenatŭ de Atile pân' ce i-orŭ struga pintenii rugină“.

Ca o vêntósă cerbiciósă şi nemomită de adiminelă, o luară haiducii fotăşindŭ prin mijloculŭ zăvoiului cătră moşia domnéscă, fără ca vr'unulŭ sĕ rĕmână lângă gâlbui.

Biba chitesce din ce-i norocŭ cu fericirea; se dă până josŭ din stejarŭ, s'apropiă de gămăhăla de haine a hoţilorŭ, pune mâna pe-unŭ săculenciu, îlŭ desface, şi ochişorii ei îi strălucescŭ de gălbuii cei mândri din saculŭ hainului de haiducŭ; îlŭ pune pe unŭ umĕrŭ şi-o svêntură, ca o ciută, prin armadia de tufişŭ cătră Bogăţeua. Ajunge în satŭ, o şterge cătră casă, şi apoi încetinelŭ viră bogăţia într'unŭ colţŭ de coşerŭ cu câlţĭ, de după uşa tindii, îşĭ întórce călcâele înainte, şi făşticŭ până oblu în şedĕtóre, unde o aşteptau toţĭ cu jale.

Cândŭ vĕdură posna, îşĭ smulgeau perii, că de ce n'orŭ mersŭ ei? Ba când Griluţŭ îi dete caru cu boii, şi Biba se aşedă în carŭ, — ei he! — era sĕ-i năpădéscă mânia pârdalnicului pe nasŭ.

Acu n'o mai batjocurea nimenĭ pe Biba, ci îi diceau pe numele ei din céslovu popii Macariă, adecă: Floricá.

Da! că numai de halalŭ o batjocuriau „Biba“, pân' ce îi dicea mă-sa uneorea: bibi! bibi! draga maichii, sĕ nu te ardĭ!

Contractulŭ îlŭ rupse ficiorii, după-ce îi dete rĕmăşagu, şi şedĕtórea se sparse numai în dorile d'albe, ce se făleau din spre sóre-rĕsare, luminândŭ lumea cea năpădită de bura nopţii brumósă, şi desfăcêndŭ ferestrile de florĭ domnescĭ.

Florica se puse în ciorlău, — şi mai dintr'un tâiu mulţămi lui Dumnedeu şi feciorului pentru netăgăduială.

In dorĭ de diuă Florica mâna boii cu furca cătră casă, şi ei mergeau rumegândŭ. Todorŭ se gătise cu arşeulŭ şi lopata sĕ sape grópa unui adormitŭ în Domnulŭ, — şi când dă sĕ iésă pe portiţă, ce-i vĕdŭ ochii?“

— „Dér ce-i, Florico! Alŭ cui e carulŭ cu boii?

— „Nu mai întreba nimicŭ, taică; aceştia suntŭ ai mei, — am câştigatŭ cu ajutorulŭ lui Dumnedeu unŭ rĕmăşagŭ, — s'apoi sci, că nu-i bine sĕ spui nimenui tóte cele, de aceea nu mai întreba, ci haid' sĕ băgămŭ carulŭ în curte“.

In diua următóre, — tatălŭ fetei vĕndŭ caru cu boii şi-i cumpără fetei nisce haine mândre, ca şi carĭ n'avea nimenĭ în satŭ, căcĭ aşa i-a poruncitŭ Florica, apoi îşĭ cumpĕră omulŭ ce avŭ de lipsă, şi banii câţĭ i-au mai rĕmasŭ îi dete soţiei, sĕ-i pună în fundulŭ lădii între haine. De saculŭ cu galbinii, părinţii Floricei nu sciau nimicŭ, căcĭ nicĭ nu trebuia sĕ scie, — vedĭ că vorba merge şi ea se lăţesce ca gândulŭ, se încornurézä ca minciuna în poveste, şi multŭ năcazŭ poţĭ răbda pentru vorbe, — decĭ Florica îşĭ grijia în ascunsŭ saculŭ cu galbinii.

III Feciorii streinĭ.

Era Dumineca, şi tóte fetele şi flăcăii erau la şură, unde se învêrtea hora, drăguţŭ june, hora după dioală, şi chiuiturile după poftă. De-odată vinŭ în horă doi feciorĭ, îmbrăcaţĭ ca nisce bulgărĭ de bogaţĭ, cu pieptare cu florĭ şi cióreciĭ albĭ ca cisme ca ghiaţa, şi mândri erau, bată-i sĕ-i bată, ér feciorii satului îi primiră, ca pe nisce aşteptaţĭ şi le dĕdură fiă-căruia câte-o fată frumósă sĕ jóce.

Ceia nu aşteptară multŭ îmbiatŭ, şi începură a juca de mergea colbulŭ, ca din vêntósa pârdalnicului; erau jucăuşĭ tare măestri, şi ómenii carĭ veuise sĕ vadă hora, se întrebau, că óre de unde ar fi ei, dér nimenĭ nu le putea rĕspunde.

Spre séră, unulŭ dintre feciorĭ jucă cu Florica cea frumósă. şi nu sciu cum, îi cădŭ dragă, şi ar fi voitŭ sĕ povestéscă cu ea colo pe talpa şurii.

Fata însĕ, nu voi, căcĭ dise, că trebue sĕ mérgă cu diuă acasă, că altcum se superă părinţii, şi apoi feciorulŭ rĕmase cu buzele umflate.

Feciorul birĕului, duse pe cei doi străinĭ sĕ-i omenéscă, şi miri-te, cum veni vorba despre fata cea frumósă îmbrăcată aşa măestru şi întrebă streinulŭ, că ce feliu de stare au părinţii fetei?

— „Nó! — rĕspunse feciorulŭ birĕului — „părintele fetei e îngropătorulŭ satului şi suntŭ săracĭ, dér fata — Florica o chiémă — e o fată aşa de bărbată, ca şi care póte în întréga ţĕră nu mai poţĭ găsi, — şi apoi e şi frumósă...“

— „Ei!... dér de ce e atâtŭ de bărbată? Spune“, întrebă streinulŭ grăbitŭ.

— „Cum sĕ nu fiă bărbată; ce socoţĭ, într'o séră întunecósă m'am rĕmăşitŭ, că cine va merge în pădure sĕ-mĭ aducă degetulŭ celŭ micŭ dela unŭ omŭ spêndŭratŭ

Nu vĕ amestecaţĭ cu sânge streinŭ!

Amesteculŭ cu sânge streinŭ este perirea neamului. Acésta amŭ dovedit'o noi de multe-orĭ. Avemŭ înaintea ochilorŭ mulţime de esemple în privinţa acésta. Sĕ luămŭ de esemplu Sĕcuimea. Pe câtŭ timpŭ Românii din Sĕcuime nu s'au amestecatŭ cu sânge streinŭ, Românii din Sĕcuime au rĕmasŭ totŭ Românĭ: nicĭ limba nu şi-au perdut'o, nicĭ legea nu şi-au lăsat'o şi nicĭ portulŭ nu şi-l'au schimbatŭ. Astădĭ însĕ, durere, nu mai este aşa. Mulţime de sate se află în Sĕcuime, unde graiulŭ românescŭ nu se mai aude, portulŭ nostru nu se mai vede şi legea românéscă nu se mai ţine. Décă căutămŭ după pricina rĕului, aflămŭ numai decâtŭ, că amesteculŭ cu sânge streinŭ a adusŭ cu sine perirea neamului românescŭ din multe comune ale Sĕcuimei. Prin căsĕtorii cu fete de altŭ neamŭ şi prin încuscrirea cu streinii, sângele românescŭ s'a corcitŭ, s'a înveninatŭ şi la urmă a adusŭ perirea neamului. Aşa se întêmplă acésta şi astădĭ în multe comune de-ale nóstre mestecate cu streinĭ, unde vedemŭ, că neamulŭ românescŭ este în scădere şi se stinge din di în di singurŭ numai din pricina căsĕtoriilorŭ cu streinii.

Décă noi ni-amŭ putută ţiné atâtea veacurĭ limba şi naţionalitatea nóstră, avemŭ de-a mulţumi mai întâi de tóte la aceea, că ni-amŭ păzitŭ sângele curatŭ şi nu ne-amŭ corcitŭ cu streinii, precum au păţit'o fraţii noştri bucovinenĭ, carĭ prin atâtea şi atâtea căsĕtorii cu fete şi feciorĭ de altŭ neamŭ, mai alesŭ însĕ cu Rutenĭ, şi-au perdutŭ prin multe comune limba şi naţionalitatea lorŭ, aşa că graiu românescŭ prin acele comune de multŭ nu se mai aude. Dér sĕ lăsămŭ sĕ vorbéscă în privinţa acésta fóia poporală din Cernăuţĭ, „*Deşteptarea*“, care scriindŭ despre istoria Românilorŭ ardelenĭ, dice între altele:

„Românii din Ardealŭ au avutŭ norocŭ, că au învĕţatŭ carte de cu bună vreme, pe când Bucovina nóstră încă nu venise sub puterea măritului Impĕratŭ alŭ Austriei. Cei cu carte au datŭ apoi poveţe bune poporului, ca episcopulŭ Inocenţie şi alţii. Au venitŭ apoi şi alţii pe urma lui Inocenţie, unii chiar şi mai învĕţaţĭ decâtŭ dênsulŭ. Aşa a fostŭ unulŭ cu numele *Petru Maiorŭ*, care a muritŭ la 1821.

„Petru Maiorŭ a fostŭ preotŭ, apoi protopopŭ şi apoi revisorŭ de cărţĭ la tipografia crăiéscă din Budapesta. Maiorŭ aista a fostŭ tare înţeleptŭ, şi pentru naţia românéscă şi-ar fi pusŭ şi viéţa. Intre alte multe poveţe şi învĕţăturĭ de ale lui este una tare bună, şi aceea vomŭ spune-o aicĭ:

„De ce s'au ţinutŭ Românii din Ardealŭ aşa de bine pănă adĭ, de ce nu s'au stînsŭ ei, cum ne-amŭ stînsŭ noi Românii bucovinenĭ din mulţime de sate ale ţĕrii nóstre? Şi fraţii noştri Românĭ din Ardealŭ au suferitŭ mai multe nĕcasurĭ şi înainte şi pe vremea lui Petru Maiorŭ, căcĭ lungă vreme au fostŭ robĭ. Écă de ce nu s'au stînsŭ: Ei nicĭ-odată nu s'au lăpădatŭ de limba lorŭ, nicĭ n'au îndrăgitŭ cântece streine, nicĭ portŭ strĕinŭ. Românii din Ardealŭ Românĭ au fostŭ tot-déuna, ca în vremile cele vechĭ şi Românĭ vitejĭ suntŭ şi astădĭ, de ce? Pentru-că de dênşii nu s'a lipitŭ nimicŭ ce este strĕinŭ! Écă ce dice Petru Maiorŭ de acei fraţĭ ai noştri: „*Ei cu femei de altŭ neamŭ nu s'au amestecatŭ, nunţĭ cu strĕinii n'au făcutŭ, nicĭ pe strĕinĭ de rudenii nu au voitŭ sĕ-'i aibă*“. Aşa-déră Românulŭ ardeleanŭ numai Română şi-a luatŭ de soţŭ, şi aşa sângele românescŭ nu s'a spurcatŭ cu altŭ sânge.

„Aşa vorbea Petru Maiorŭ şi bine şi adevĕratŭ vorbea, pentru-că vedeţĭ, elŭ simţise, că *astai tăria neamurilorŭ, că nu se amestecă cu altele şi nu vorbescŭ alte limbĭ, că nu se lipesce de dênsele nimicŭ ce-'i strĕinŭ.*

„Acuma décă-i vorba sĕ trăimŭ şi noi Românii din Bucovina mai multă vreme şi mai cu cinste, apoĭ numai decâtŭ trebue sĕ facemŭ şi noi ca fraţii noştri din Ardealŭ: Sĕ nu ne mai însurămŭ şi sĕ nu ne mai măritămŭ după streinĭ, că streinulŭ nu ni-'i bunŭ, şi streinŭ este totŭ omulŭ care nu-i născutŭ Românŭ şi nu vorbesce românesce. Acesta-i sfatŭ bunŭ, şi de elŭ sĕ ascultămŭ ca de sfânta evangeliă.

„Şi preotulŭ acela Petru Maiorŭ mai dicea aşa: Românulŭ, care se trage din neamulŭ celŭ mare alŭ Romanilorŭ, trebue sĕ fiă mai fundulŭ, şi chiar din pricina asta sĕ nu-şĭ spurce sĕmênţia. Tare bună este şi vorba asta.

„In chipulŭ acesta Petru Maiorŭ a făcutŭ multŭ bine, că cine nu scia de învĕţătura lui din cărţĭ, o audea dela altulŭ şi toţĭ ascultau de dênsa.

„Cum au făcutŭ fraţii ardelenĭ, aşa sĕ ne ajute Dumnedeu sfântulŭ sĕ facemŭ şi noi Românii bucovinenĭ, sĕ ne ferimŭ adecă de orĭ-ce cuiŭ streinŭ în casa nóstră, şi atuncĭ şi noi vomŭ fi Românĭ vestiţĭ, cum suntŭ fraţii noştri din Ardealŭ.

Petiţiunea comitatului Coşocnei
privitóre la mişcarea română.

Mare svonŭ a făcutŭ Sĕcuiulŭ Bartha Miklos în ultima congregaţiune a comitatului Coşocnei c'unŭ proiectŭ de petiţiune cătră dietă, ce l'a propusŭ în contra mişcării române şi a naţionalităţilorŭ. Proiectulŭ a fostŭ primitŭ de comitatŭ cu „unanimitate“ şi cu „mare însufleţire“, ne spunŭ foile din Cluşiu. Sĕ vedemŭ care este, pe scurtŭ, cuprinsulŭ petiţiunei:

Mai întâiu petiţiunea vorbesce de mişcarea română; dice, că acésta încă n'a cuprinsŭ şi massele poporului, totuşĭ însĕ este de lipsă a se lucra contra ei, pentru că agitaţia cresce pe di ce merge. Românii pretindŭ deocamdată o Daciă nouă, care după esemplulŭ Croaţiei sĕ fiă compusă din Transilvania şi din comitatulŭ Maramureşŭ, Bihorŭ, Sătmarŭ, Aradŭ, Timişŭ şi Caraşŭ-Severinŭ. Cei ce suntŭ pentru unitatea statului ungarŭ trebue sĕ se opună acestorŭ nisuinţe. Dieta însĕ trebue sĕ facă totŭ spre a ţiné în frêu mişcarea duşmană statului şi de altă parte trebue sĕ ia mĕsurĭ pentru întărirea statului ungarŭ.

Petiţiunea spune apoi, că poporulŭ e sistematicŭ aţîţatŭ pe calea pressei, din care causă s'ar cere schimbarea legilorŭ de pressă, ca cei ce agitéză prin diare sĕ fiă mai aspru pedepsiţĭ. Trebue sĕ se împiedece mai departe intrarea în ţéră a diarelorŭ din România. Apoi sĕ recomandă o controlă strîctă a institutelorŭ de credit române, carĭ au câştigatŭ putere asupra poporului românŭ dela sate.

Legea de naţionalitate, dice petiţiunea, este o piedecă principală pentru deplina alcătuire a statului naţionalŭ maghiarŭ, trebue dér sĕ se schimbe dela rădĕcină. Bisericelorŭ române orientale sĕ li se ia caracterulŭ naţionalŭ, ce li-s'a datŭ prin art. de lege IX din 1868. Tinerimea din scólele române n'are „sentimente patriotice“, de aceea se cere ca în viitorŭ testimoniile de maturitate sĕ se dea numai din partea unorŭ comisiunĭ esaminătóre numite de guvernŭ, carĭ sĕ aibă în vedere păzirea spiritului patrioticŭ. Pentru ca sĕ nu prindă rădĕcină ideile irredentiste ce s'ar lăţi în unele ţinuturĭ, petiţiunea propune ca sĕ se influinţeze mai alesŭ scólele poporale în sensŭ maghiarŭ şi numai aceia sĕ póta fi învĕţătorĭ, carĭ au absolvatŭ la preparandiile de statŭ şi sciu perfectŭ unguresce.

Legea de alegere sĕ se schimbe, sĕ se micşoreze censulŭ, dér sĕ se introducă şi unŭ cercŭ deosebitŭ alŭ inteligenţei şi sĕ pótă fi alegĕtorĭ numai aceia, carĭ sciu scrie şi ceti unguresce.

Aceste disposiţiunĭ, dice petiţiunea, „le aflămŭ de lipsă, deoparte pentru ca sĕ se înfrêneze mişcarea română duşmană statului, de altă parte pentru ca idea de statŭ maghiarŭ sĕ prindă mai mare rădĕcină“.

Eată pe scurtŭ cuprinsulŭ ciudatului fĕtŭ, ce a eşitŭ dintr'unŭ capŭ sĕcuescŭ. Ungurii din comitatulŭ Cluşiului adecă voiescŭ sĕ „înfrêneze agitaţiunile“ naţionalităţilorŭ cu nisce propunerĭ draconice ca acestea? Dér óre ar fi în stare sĕ le aţîţe ceva mai multŭ, decâtŭ le va aţîţa acea petiţiune a şoviniştilorŭ ungurĭ din Cluşiu, care dela începutŭ pănă la sfêrşitŭ nu este decâtŭ o isbucnire sĕlbatică a duşmăniei, urei şi netoleranţei în contra Românilorŭ şi a celorlalte popóre nemaghiare?

E bine, că d'alde Bartha îşĭ dau pe faţă ceea ce simtŭ ei în inima lorŭ pentru conlocuitorii lorŭ de altă limbă, căcĭ lumea va învĕţa sĕ cunóscă şi mai bine cine suntŭ şi ce scopurĭ infernale au.

*

Tóte foile unguresci se ocupă cu faimósa adresă din Cluşiu. Cele mai multe însĕ nu dau în glasŭ Sĕcuiului Bartha şi li-se pare şi lorŭ prea sĕlbaticŭ şi barbarŭ şovinismulŭ descreeratŭ alŭ autorului adresei.

Aşa „*Pester Loyd*“, fóia guvernului, scrie unŭ lungŭ articulŭ în contra propunerilorŭ adresei. Elŭ dice, că libertatea pressei este pentru Maghiarĭ unŭ bunŭ cu multŭ mai scumpŭ, decâtŭ pacea cu naţionalităţile; de aceea décă s'ar lua pressei libertatea, statulŭ ungarŭ ar pierde o însemnată condiţiune a bunăstării, ba chiar a esistenţii sale. Mĕsurile reacţionare propuse de Bartha cu privire la înăsprirea disposiţiunilorŭ penale contra agitaţiunilorŭ, fóia guvernamentală ungurészcă le numesce *o prostie*. Şi mai curată mĕsură reacţionară, jignitóre şi fără de efectŭ ar fi representarea autorităţilorŭ în direcţiunile de administraţiă a institutelorŭ de banĭ. Rolulŭ unui astfelŭ de representantŭ alŭ autorităţii în consultările intime ale membrilorŭ acestorŭ institute, ar fi rolulŭ unui *pictus masculus* şi atâtŭ de caraghiosŭ, încâtŭ autoritatea statului ar suferi multŭ prin acésta.

Dice mai departe „*Pester Lloyd*“, că propunerile lui Bartha privitóre la legea de naţionalitate suntŭ prea sucheate. Mai în-

---

ce e acolo, — şi dreptŭ sĕ-ţĭ spunŭ, n'am credutŭ că s'ar afla unŭ omŭ care sĕ facă acestŭ lucru îndoelnicŭ, dér étă, frate, că fata aceea frumósă s'o dusŭ şi a adusŭ degetulŭ fără nicĭ o pricină, ér eu îi dĕdui rĕmăşagulŭ, care era dintr'unŭ carŭ ferecatŭ cu doi boi bunĭ, — şi apoi se mai întâmară sĕrmanii ómenĭ, şi fata îşĭ făcu haine mândre, — da frate, o aşa fată curagiósă nu găsescĭ la tóte pârlazurile“.

— „Mĕi!“—rĕsuflă streinulŭ şi o radă de lumină se resfrînse pe fruntea lui, în ce vreme scăpă fără voiă unŭ zimbetŭ rĕutăciosŭ. — „Mĕi, şi cândŭ a fostŭ povestea aia?“

—„D'apoi numai acum câteva sĕptĕmânĭ, că era o séră ca baba iadului de urîtă, şi ningea şi ploua şi sufla şi vêntulŭ, aşa încâtŭ te luau tóte basmele“.

Strĕinulŭ tăcu molcomŭ şi se pădi a merge acasă cu soţulŭ lui. După ce îşĭ luară séra bună dela ai birĕului, cei doi streinĭ îşĭ luară calea pe zăvoiu în susŭ cătră pădure. Acolo erau într'o poénă, lungiţĭ lângă o bobotae de focŭ, vre-o dece voinicĭ, şi povesteau ei multe de tóte.

— „Aho! bine-aţĭ sositŭ“,—dise unulŭ, care era celŭ mai cu chelm, cătră ĕştia doi, carĭ veniau dela hora din satŭ.

— „Bine v'amŭ găsitŭ vĕtave!“ — rĕspunseră cei doi, carĭ nu erau alţii, decâtŭ trimişii bandiţilorŭ, ca sĕ scormonéscă şi sĕ afle cine li-a putută fura galbinii într'unŭ timpŭ ca acela, — căcĭ multŭ se minunau şi diceau, că dĕu, numai draculŭ. Feciorii cei doi se aşedară lângă focŭ.

— „N'aţĭ aflatŭ nimicŭ, n'aţĭ mirositŭ, adurmecatŭ la vre-o urmă; că décă nicĭ acum nu, — şi de cândŭ căutămŭ, — apoi sĕ mĕ credeţĭ, băeţĭ, că orĭ strigoii, orĭ strigele, orĭ pricolicii, orĭ pricolicele, orĭ ielele, orĭ mama a o sută şi-o sută de mii de dracĭ ne-o friptŭ apoi!

— „Audĭ, vĕtave! Scii cine ni-au furat?

— „Ce! dór' aţĭ datŭ de urmă?

— „Sĕ-'nţelege, şi e o fată! — audĭ cine sĕ ne facă de posnă, pe noi 12 voinicĭ ai codrului, — o fată! Da, şi e o fată, care nu scie ce-i frica“.

Apoi istorisì bandituIŭ povestea dela ficiorulŭ birĕului, şi îi spuse din firŭ în pĕrŭ tótă scrintéla, ér vĕtavu, roşu de mâniă, dise:

— „Băeţi! Mâne e Lunĭ. Mâne-séră sĕ mergemŭ la casa îngropătorului, închidemŭ uşile, batemŭ spinĭ în ferestri, — şi apoi îi dămŭ focŭ de 12 părţĭ, aşa că numai cenuşă sĕ se aléga din ei, — că prea ni-o sborşitu-ne!“

— „Trăéscă vĕtavulŭ, aşa vom scóte-o cu vulpóia aia; da, mâne nópte i-omŭ ţiné prohodul, va vedé apoi cu cine s'a prins ea“.

— „Câtŭva fi acea fată vie pe pămêntŭ sĕ sciţĭ, că eu nu mai potŭ învinge cu mine; ea trebue sĕ móră mâne séră; de-arŭ sosi mai iute mâne-séra aia!“

IV. Visulŭ Floricei.

— „Mamă! Dómne, ce am visatŭ eu adĭ nópte?!“ — dise Florica cătră mamă-sa:

— „Ce ai visatŭ, draga mamei?“

— „Am visatŭ, că eram pe prispă afară, şi d'odată, Dómne feresce, s'o aprinsŭ luna, şi a cădutŭ ardêndŭ în pólă la mine şi eu ardeamŭ apoi în focŭ, dér nu puteam striga“.

— „Vai de mine, draga maichii, că rĕu visŭ ţi-s'a arĕtatŭ. Dómne feresce de unŭ focŭ!“

Când era séră, îngropătorulŭ îşĭ scóse ce avea mai scumpŭ din casă, şi se culcară cu toţii în fundulŭ grădinei între prunĭ, că lorŭ nu-le era îndemână a dormi în casă, audêndŭ visulŭ Floricei.

Bandiţii veniră pe la miedŭ de nópte tupiliţĭ pe lângă gardurĭ, şi după-ce astupară ferestrile şi închiseră uşa pe dinafară, dau focŭ doi-spre-dece inşĭ de douĕ-spre-dece părţĭ, apoi merseră în vêrfulŭ délului, audêndŭ cum pocnescŭ bârnele şi diceau, şi se uitau, cum arde casa şi rîdeau diavolii de ei, că pocnescŭ óşele celorŭ din casă. Foculŭ nu multŭ ţinù şi căscióra se rĕsturnà în cenuşe.

Pe când se deşteptà îngropătorulŭ, numai unŭ fumegatu mai vĕdù, şi atuncĭ îngenunchià, mulţamì lui Dumnedeu şi sĕrutà pe Florica, căcĭ de nu era ea, ei arŭ fi acum cu toţii numai scrumŭ.

Florica rugà pe părinţĭ, sĕ mérgă în lume şi în ţéră de aicĭ, căcĭ vorŭ găsi ei vre-o slujbă, unde vorŭ puté trăi mai liniştiţĭ.

Ei se învoiră şi a doua di plecară. Florica îşĭ ducea banii cu dênsa, de carĭ nu sciau nimicŭ părinţii, şi au mersŭ ei multŭ, fórte multŭ au călĕtoritŭ, până au ajunsŭ într'o vale frumósă, unde ca o mică cetăţuie, unŭ zidŭ înaltŭ cu porţĭ de ferŭ încungiura o casă mare de piétră. Acea casă era ca unŭ hanŭ pentru călĕtorĭ, dér acum era pustie. Nimenĭ nu şedea în ea.

Omulŭ tucudì, a cui e moşia şi casa, decĭ merse în oraşŭ la boerulŭ şi-o închirià pe unŭ anŭ de dile. Apoi aduse beuturĭ de totŭ felulŭ şi astfelŭ deschise érăşĭ cârciumă în drumŭ.

Florica era cârciumăréşă, şi părinţii ei se minunau, că într'o lună a câştigatŭ Florica cu cârciumăritulŭ de douĕ-orĭ mai multŭ, decâtŭ a datŭ pe bĕuturĭ. Da, căcĭ Florica avea saculŭ cu galbinii, şi de-acolo totŭ mereu adăuga la venitŭ.

Din bietulŭ de îngropătorŭ se făcŭ

tâiu *Ungurii trebue sĕ încerce împăcarea cu naționalitățile* și numai atuncĭ, când acésta n'ar succede, va veni timpulŭ ca ei sĕ se gândéscă la luptă crâncenă, *care sĕ nu cunóscă nicĭ o crușare.*

Lucrările sinodului din România.

In discursulŭ pronunțatŭ de Metropolitulŭ primatŭ alŭ României la deschiderea sesiunei de tómnă a Sinodului, înaltulŭ prelatŭ a spusŭ, că cestiunile bisericei, pe carĭ va trebui sĕ le resolve în acéstă sesiune, suntŭ următórele:

Regularea parochiilorŭ, potrivită legei clerului, votată de Corpurile legiuitóre în sesiunea de primăvéră a anului acestuia;

Tipiculŭ bisericescŭ, care este de neapĕrată trebuință a se regula într'o unitate de vederĭ, ca sĕ fiă unulŭ și acelașĭ în tótă biserica română din țéră, ca cu chipulŭ acesta sĕ se încungiure confusiunea și prescurtările ce se facŭ prin'diferitele bisericĭ din causa lipsei de cunoscințe în acéstă specialitate;

Iconografia bisericei române érășĭ este de neapĕrată trebuință de a se regula, după o regulă dictată de Sântulŭ Sinodŭ, spre a se curma abusulŭ, ce se face cu împărțirea prin țéră a icónelorŭ streine, a căror pictură nu corĕspunde nicĭ spiritului bisericei nóstre, nicĭ gustului românescŭ.

O cestiune mai importantă din tóte punctele de vedere este aceea privitóre la *costumulŭ preoțescŭ*, care este diformŭ mai în tótă țéra și care trebue uniformisatŭ, făcêndŭ sĕ dispară căciulele multicolore și feluritele costume și croelĭ de haine fără chipŭ și asĕmĕnare.

Tóte acestea dau o rea înfățișare înaintea privirilorŭ și mai alesŭ streinilorŭ, nesciindu-se cu siguranță, prin felurimea hainelorŭ, décă toțĭ clericii românĭ suntŭ de aceeașĭ credință?

Costumulŭ preoțescŭ trebue sĕ fiă unulŭ și acelașĭ în tótă România și tot-d'odată plăcutŭ și potrivitŭ cu gustulŭ românescŭ și în vederile bisericei nóstre naționale, ca astfelŭ preotulŭ sĕ fiă modelŭ de ținută și plăcutŭ în esteriorŭ, ca și interiorulŭ sĕu;

Cartea simbolică *„Mărturisirea Ortodoxă“* sĕ o tipăréscă numai Sinodulŭ, ca edițiune proprie, ér nu și alte persóne private, ca sĕ nu se mai strecóre, cu voe și fără voie, cuvinte cu felurite înțelesurĭ.

Bandiții din Dobrogea.

In pădurile Babadagului — spune diarulŭ „Constanța“—suntŭ actualmente două bande de tâlharĭ. Una compusă din unŭ Arnăutŭ și doi Bulgarĭ, ér cealaltă, banda lui Bratu, compusă asemenea din trei inșĭ, câte-șĭ trei, se dice, mocanĭ.

Cea dintâiu din aceste bande a fostŭ, care a atacatŭ pe perceptorulŭ Gh. Grecu în diua de 22 Septembre pe șoseaua dela Babadagŭ. „Constanța“ mai dă următórele amĕnunte despre acestŭ atacŭ:

D. Grecu era escortatŭ de o căruță cu 5 milițienĭ de pază, avêndŭ puștĭ de sistemŭ vechiu și urmatŭ de alte două căruțe pline cu ómenĭ din satŭ; cu totulŭ erau așadér patru căruțe. Perceptorulŭ, asupra căruia s'a trasŭ unŭ focŭ, a scăpatŭ cu fuga dimpreună cu bravii milițienĭ din a doua căruță, unde erau și banii, neprimejduindu-se decâtŭ o rótă dela căruța perceptorului; dela căruța a treia a fostŭ împușcatŭ unŭ calŭ în góna mare de către tâlharĭ. Tâlharii au trasŭ din tufișŭ.

Perceptorulŭ avea ordinŭ sĕ mérgă la Poturŭ, locŭ de concentrare alŭ perceptorilorŭ, de unde era hotărîtŭ sĕ pornéscă cu toții la Babadag sub escortă sigură de militarĭ regulațĭ. Increḑêndu-se însĕ în milițienii și caraulele luate din satŭ, elŭ a încercatŭ sĕ trécă singurŭ strîmtórea și acésta nesocotință era sĕ'lŭ coste viața pe elŭ și pe femeia cu unŭ copilŭ, care ilŭ însoțiau spre Tulcea. Suma pe care o ducea la casieriă era de 15 000 lei.

In privința șefului bandei a doua, totŭ diarulŭ „Constanța“ află:

Banditulŭ Gh. Bratu este unŭ tînĕrŭ de 23 de anĭ. Elŭ are unŭ unchiu, primarŭ în Casâmcea, la care era ciobanŭ. Unchiulŭ sĕu, nemulțumitŭ de purtarea nepotului, proiectase sĕ-lŭ înscrie la miliță, dér George Bratu a fugitŭ în pădure și asociându-se cu alțĭ doi s'a datŭ la tâlhăriă. De un anŭ de dile și mai bine se ține în preajma satului Casâmcea, unde a ciobănitŭ dece anĭ, și se dice, că are de gândŭ sĕ-șĭ rĕsbune odată asupra unchiului sĕu, primarulŭ. Din acéstă causă acesta din urmă a fostŭ nevoitŭ sĕ-șĭ mute têrla la câmpiă, departe de marginele pădurei.

Banditulŭ mai are și alțĭ unchĭ toțĭ ómenĭ fórte de trébă și gospodarĭ. Tatălŭ banditului însușĭ a fostŭ într'o vreme negustorŭ fruntașŭ.

Literatură.

Dilele acestea va eși de sub tiparŭ: **Compasŭ românescŭ**, anuarŭ financiarŭ pe 1892. An. I. Redactatŭ de *Petra-Petrescu.* Interesanta lucrare va conține date statistice asupra tuturorŭ institutelorŭ nóstre de banĭ.

Calea spre înavuțire

de I. *Dariu.*

4. Muncă și străduință.

(Finea acestui capitulŭ).

Inainte de-a termina capitululŭ despre muncă și străduință, sĕ vorbimŭ ceva și despre modulŭ, séu felulŭ de a lucra.

La totŭ ce lucréză séu face omulŭ, trebue sĕ se întrebe, décă în adevĕrŭ a nimeritŭ calea cea adevĕrată, pentru a puté ajunge la scopulŭ, ce-lŭ țintesce. Tóte-șĭ au scopulŭ lorŭ hotărîtŭ, și multe sĕ potŭ ajunge pe căi fórte înlesniciόse, décă omulŭ nu uită a cerceta și a esamina bine mijlócele cele întrebuințéză pentru ajungerea scopului. Unii ómenĭ sĕ află tot-d'auna în trébă, suntŭ tot-d'auna în valŭ, însĕ nu lucréză raționalŭ, cu minte, ci așa cum le vine. Cum vine de susŭ, așa dă pe fusŭ. Alții sĕ află mai puținŭ timpŭ în trébă, însĕ ceea-ce lucréză, lucréză cu capŭ, cu socotélă și astfelŭ ajungŭ mai curêndŭ la scopŭ, decâtŭ cei dintâiu, și tot-d'odată câștigă din timpŭ și din putere. Timpulŭ și puterea câștigate le întrebuințéză pentru alte lucrărĭ. De cei din urmă dicemŭ, că lucréză cu sporŭ și cu socotélă; despre cei dintâiu dicemŭ, că numai încurcă vremea fără nicĭ unŭ sporŭ. Vremea trece. Ea nu aștéptă pe nimenĭ, și puterile celorŭ fără socotélă sĕ sleescŭ în zadarŭ. Alții apoi nu sciu nicĭ pentru-ce lucréză, și nu sciu nicĭ ce mijlóce sĕ întrebuințeze. Lucréză, écă așa, ca sĕ se afle și ei în trébă.

Nu începe nicĭ unŭ lucru fără unŭ scopŭ bine înțelesŭ. Nu face nimicŭ numai de jumĕtate. Nu-țĭ băga capulŭ în lucrurĭ, carĭ nu le pricepĭ. Inainte de-a începe a lucra, trebue sĕ învĕțămŭ a lucra, deși e prea adevĕratŭ, că a lucra învețĭ numai lucrândŭ, precum a înnota învețĭ numai înotândŭ prin apă. Unŭ lucru însĕ nu trebue perdutŭ din vedere. Ceea-ce învețĭ, ca sĕ facĭ, învéță cu temeiu; nu te juca; caută sĕ pricepĭ lucrulŭ, cum se cade din tóte punctele de vedere.

Décă te apucĭ odată de unŭ lucru, fii stăruitorŭ, ca lucrulŭ sĕ ésă trainicŭ și folositorŭ. Orĭ în viéța privată, orĭ în cea publică, orĭ lucri pentru tine, orĭ pentru altulŭ pe plată, tot-d'auna încopcie, ce e folositorŭ cu ce e bunŭ și adevĕratŭ; lucréză cu tragere de inimă, ca și când ai lucra pentru tine însu-țĭ. Făcêndŭ așa, vei câștiga încredere, timpŭ și banĭ.

Lucrurile de frunte trebuescŭ sĕvêrșite înaintea celorŭ de a doua mână, și cele mai de grabă, înaintea celorŭ, carĭ mai potŭ aștepta.

Orĭ-ce lucrare făcută cu scopŭ și la vremea ei, este o lucrare folositóre. Calea cea mai scurtă e cea mai bună și aduce omului câștigŭ nespusŭ de mare; este o înmulțire a averii lui pe nesciute. Numai acela ajunge la ceva, care 'șĭ îndreptéză lucrarea sa după scopurĭ raționale prin mijlóce raționale. Géba facĭ vecinului bine cu ce ai furatŭ dela altulŭ. Aci scopulŭ e bunŭ, dér mijloculŭ e rĕu. Géba învețĭ, ca sĕ înșelĭ pe altulŭ. Aci mijloculŭ e bunŭ, dér scopulŭ e rĕu.

Omulŭ tândălosŭ nu ajunge nicĭ odată la ținta dorită, séu de ajunge cum-va, îlŭ costă multă vreme, multă ostenélă și mulțĭ banĭ, și totușĭ ajunge prea târdiu: a treia di după scripturĭ; după ce a trecutŭ baba cu colacii. Orĭ-ce lucru trebue făcutŭ la vremea lui, pentru-că tóte 'șĭ au vremea lorŭ; cine nu ține sémă de acésta, ajunge în mare încurcătură cu tóte lucrurile sale. Intri într'unŭ virvarŭ din care nicĭ ucigălŭ crucea nu te mai póte scóte. Deprinde-te déră de cu vreme a fi sprintenŭ în cugetare și lucrare, părăsindŭ lenea și trândăvia.

De aceea apucă-te de lucru cu însuflețire, cu tragere de inimă și lucréză cu precugetare. Viéța e sĕmĕnată cu o mulțime de datorii. Greutățĭ și piedecĭ de totŭ felulŭ sĕ punŭ cu duiumulŭ în cale, însĕ omulŭ îndrăznețŭ, curagiosŭ, cu tragere de inimă face tot-d'auna ce e folositorŭ, cinstitŭ și bunŭ, și greutățile le învinge cu ușurință. In urmă ajunge fericitŭ și prețuitŭ și lucrarea séu afacerea sa e plină de norocŭ și e însoțită de bine-cuvêntarea lui Dumnedeu.

La nicĭ unŭ lucru nu perde curagiulŭ; décă nu-lŭ ai la începutŭ, ți-lŭ câștigĭ cu vremea prin străduință și străruință neslăbită. Numai adevĕratulŭ scopŭ sĕ nu-lŭ perdĭ nicĭ odată din vedere. Adevĕratulŭ scopŭ în tóte lucrările nóstre, sĕ fiă virtutea și desĕvêrșirea nóstră.

Ca sĕ nu te obosescĭ lesne în lucru, fă schimbare. După unŭ lucru cu capulŭ, fă altulŭ cu trupulŭ, și întorsŭ. Schimbarea în lucru îi dă trupului și sufletului puterĭ próspete. Décă ni se urĕsce cu unŭ lucru, și asta sĕ întêmplă fórte lesne cu cele migălóse, putemŭ schimba și loculŭ, nu numai lucrulŭ. Suntŭ și unele apucăturĭ, prin carĭ ne putemŭ înlesni orĭ-ce lucru. Fă-țĭ obiceiu a te scula de diminéță și a te apuca de lucru. Ia întâiu pe cele grele la

---

unŭ omŭ bogatŭ tare, încâtŭ era sĕ-lŭ întrécă pe boerulŭ din orașŭ.

Florica cârciumărea, și cârciumăritulŭ sub grija ei mergea strună; nicĭ unŭ drumarŭ nu o încungiura, ci abia așteptau sĕ poposéscă la cârciumă.

V. Haranca hoțilorŭ.

După-ce hoții s'au dusŭ dela focŭ în pădure, povestiau cu voiă bună, că dĕu o arsŭ fata ceea în focŭ cu părințĭ cu totŭ, și sufletele lorŭ cele greșite rîdeau de bucuriă.

Haranca hoțilorŭ — căcĭ toțĭ doi-spre-dece erau frațĭ — a cătatŭ însĕ cu bobiĭ într'o Marțĭ séra, și li a spusŭ hoțilorŭ, că fata n'o arsŭ în focŭ, și că ea e încă mai fericită, colo colo! — arată bobulŭ ista — colo departe este o cârciumă la o moșiă a unui boerŭ și fata ceea, care v'o furatŭ galbinii, e cârciumăriță și lucră cu banii voștri. Da, sĕ vĕ fiă rușine, nisce voinicĭ ca voi, sĕ n'o putețĭ curăți pe aia de pe fața pămêntului, — ce mai feciorĭ de codru!

— „Lasă, mamă, că nu ne scapă!“ — dise vĕtavulŭ, și porunci la toțĭ sĕ se îmbrace în haine de negustorĭ de vite, și sĕ fiă povestea, că mergŭ la têrgŭ; apoi înarmațĭ cu cuțite, vorŭ face ei petrecaniă, numai sĕ afle cârciuma.

De diminéță plecară hoții toțĭ doi-spre-dece și a treia di diminéța ajunseră la cârciuma din trei hotarĕ. Aicĭ poposiră și beură vinŭ mĕsuratŭ de Florica.

— „Asta-i, mĕ, Lupene?“ — întrebă vĕtavulŭ pe frate-sĕu, care a fostŭ jucatŭ cu Florica la horă în satŭ.

— „Asta!“ dise frate-sĕu, dér vorbia numai în semne; și apoi după-ce beură, dede banĭ de mână cârciumăresei, ca sĕ le gătéscă de cină pe séră, că ei vorŭ veni dela têrgŭ pe aicĭ.

Florica nu bănui nimicŭ, ea vedea bucurosŭ pe drumarĭ.

Hoții se duseră în pădurea vecină și tótă diua durmiră. Séra veniră toțĭ doi-spre-dece la cină, și cina era pusă pe masă în casă, unde durmea Florica. Ei s'au înțelesŭ ce-i de făcutŭ, și astfelŭ când se sculară dela cină își luară séra bună, sĕ plece. Florica îi petrecù cu lumina până la pórtă, și ea nu băgă de sémă, că pe pórtă iesŭ numai 10, deși au venitŭ 11.

Alŭ 11-lea s'a vêrîtŭ tiptilŭ sub patulŭ Floricei cu unŭ cuțitŭ în mână, și după-ce Florica închise și zăvorî pórta bine, veni sĕ se culce.

Abia s'a pusŭ în patŭ, și étă, că hoțulŭ iese de sub patŭ ridicândŭ cuțitulŭ s'o înjunghie.

Florica nu scia de frică, și îi peri puterea vĕdêndŭ pe hoțŭ.

— „Unde-să galbinii noștri“? strigă elŭ. „Dă-i afară, că de nu eștĭ mórtă!“

— „Haide sĕ ți-i dau!“ dise Florica și merse în cămară, deschise unŭ lădoiu mare și-i arătă unŭ sacŭ în lădoiu, dicêndŭ, că e celŭ cu banii.

Hoțulŭ se ridică în degete, numai sĕ pótă ajunge peste păretele lădoiului la sacŭ, dér Florica îlŭ apucă pe de desubtŭ de genunchĭ, și până dicĭ „inc'odată“, hoțulŭ fù aruncatŭ buzdugŭ în fundulŭ lădoiului, și capaculŭ celŭ greu fù închisŭ în lăcatŭ. — „Na, acu mai eșĭ tu de aicĭ!“

Florica după asta închise și cămara bine, apoi își luă unŭ paloșŭ și stinse lumina, uitându-se în jurŭ pe ferestri, — că mĕ rogŭ de plecăciune, — facețĭ bine și ertațĭ, da mi-am fostŭ uitatŭ cu totului totŭ sĕ vĕ spunŭ, că părinții Floricei erau chiămațĭ la curtea boeréscă la o petrecaniă, și ast-felŭ numai Florica rĕmase singurică. Ea se uita pe ferestri, sĕ vadă, décă nu cumva vorŭ năpusti și ceilalțĭ hoțĭ înlăuntru.

De-odată ea vede o scară lungă, că se lasă peste zidŭ până la ușa din fundulŭ podului, cacĭ era o ușe la podŭ, — și ea vede cum se sue unŭ hoțŭ pe scară, ca rogu-te, — sĕ vină prin podŭ în casă, fără picŭ de bunăséră.

Florica îndată fugì în podŭ și se ascunse după ușă, apoi când voi sĕ sară hoțulŭ în podŭ, ea-i tăià capulŭ cu paloșulŭ și-lŭ trase deoparte pe podŭ.

— „Mĕi!... mânce-i hristóvele, și bată-i strigoii, — uite, că ăia doi nu mai isprăvescŭ, și de cândŭ s'orŭ dusŭ“....

— „Mai scii, ei s'orŭ drăgostì!“

— „S'orŭ libovi se cu fata!“

— „Aia-i firetică fată“.

— „Ba-i fată mândră, cu minte frate, și ăia-sŭ nebunĭ, sĕ vedĭ de nu-i înăclăesce érășĭ șiretcuța vulpóe“.

— „Mergĭ și tu Ursoiule, vedĭ și sărițĭ odată, că se face diuă“, — dise vĕtavulŭ mâniosŭ pojarŭ.

Ursoiulŭ însĕ cum ajunse în ușa podului, o și legă de colacŭ, — îi tăià și lui capulŭ Florica, câtŭ bațĭ în pălmĭ.

Și totŭ așa tăià ea dece capete de hoțĭ. Ér pe cândŭ rĕsărea lucéfĕrulŭ, vĕtavulŭ hoțilorŭ sui elŭ scara, cu gândŭ câtŭ o furtună, ca sĕ pedepséscă pe mojicii ăia, pentru-că nu potŭ împlinì nicĭ atâta lucru, unŭ ciurdoi de ómenĭ, — și ajunse și elŭ la ușa podului, dér în clipa cândŭ era sĕ-i taie și lui capulŭ, se rupse unŭ fuștelŭ de sub picióréle lui și cădù câtŭ o barboniță la pămêntŭ. Insĕ îndată se sculà, și p'aci ți-e drumu; se șterse ca unŭ mâțŭ plouatŭ căcĭ ce-'i-se năzări lui, nu-i mirosia a dĭ de Pas'. Elŭ merse în codru la mamă-sa — și ea luà bobii. — bobii.

iêndŭ, după ce te-ai mai obositŭ, începe cu de cele mai ușóre și mai puținŭ obositóre. După muncă e bunŭ și rĕpausulŭ. Deci lucră la vreme, mâncă la vreme, odihnesce-te la vreme. Făcêndŭ așa vei avé sporŭ la lucru, vei câștiga lesne cele de lipsă pentru traiu și vei fi totd'auna sănĕtosŭ și veselŭ. Și atunci ce ți mai trebue?

Din cele dise până aci despre muncă, s'a vĕdutŭ, că ea este punerea în lucrare a trupului și a minții omului, cu scopŭ de a produce ceva. Numai trupulŭ singurŭ n'ar puté sĕ versĕ nimicŭ folositorŭ, décă n'ar fi cârmuitŭ de minte; totŭ asemenea și mintea nu póte lucra fără ajutorulŭ trupului. Așa a vrutŭ Dumnedeu; așa trebue sĕ fiă!

S'a vĕdutŭ mai departe, că numai prin muncă și străduință póte omulŭ sĕ se foloséscă de isvórele de câștigŭ, ce i-le pune firea la îndemână. Afară de aceea munca nobiliteză pe omŭ, îlŭ întăresce, oțelindu-i puterile; îlŭ feresce de urîtŭ și de multe nebunii și fapte rele și mai pe susŭ de tóte îi înlesnesce traiulŭ dilnicŭ și-i înmulțesce averea. Ea e o rugăciune viă și neîncetată. Totŭ așa a înțelesŭ și sfânta Scriptură, când a disŭ: *„Neîncetatŭ vĕ rugați!“* Éră o vorbă din bĕtrâni dice: *„Munca e brățare de aurŭ“*. Nisuiți fiă-care, de ori-ce stare, spre a câștiga acéstă brățare de aurŭ, și v'ați câștigatŭ comóra cea mai mare din lume, ați făcutŭ din viéța vóstră pămêntéscă, o grădină ceréscă.

ECONOMIA.

Grajdurile.

Grajdurile pentru animalele de casă se facŭ pentru ca acestea sĕ fiă scutite în ele de vêntŭ, de ploi, de căldura cea mare, ca și de gerulŭ celŭ asprŭ.

Precum omulŭ dintr'o casă umedă și cu ferestrile înțepenite, cari nu se mai potŭ deschide nici odată, așa încâtŭ aerulŭ din aceea este totdéuna stricatŭ și greu, — nu póte fi grasŭ și sănĕtosŭ, ci mai mai multŭ palidŭ și slabŭ, ca cei ținuți prin temnițele întunecóse, întocmai așa nu potŭ fi grase și frumóse nici animalele, cari suntŭ ținute în grajduri umede, scunde, strimte și întunecóse.

Oamenii mai sĕraci, deși suntŭ siliți a ședé peste iérnă în asemenea case, ca cele descrise mai susŭ, totuși ei nu suntŭ legați în acelea și îndată, ce vĕdŭ, că 'i dóre capulŭ, séu altcum le este rĕu, iesŭ afară în aerŭ curatŭ, séu se ducŭ la vr'unŭ vecinŭ, care are o casă ceva mai largă și mai sănĕtósă, pe când bietele animale de casă suntŭ legate bine cu strĕnguri gróse de iesle, ca sĕ nu se pótă mișca, decâtŭ chiar pentru culcare.

In starea acésta suntŭ ținute multe din animalele economilorŭ noștri câte o jumĕtate de anŭ, neslobodêndu-le de acolo, decâtŭ până la apă, ca și cei osêndiți prin temnițe. Sĕ nu ne prea mirămŭ déră, când le vedemŭ, că primăvéra, deși unele iesŭ mai mórte de slabe din iérnă, totuși după ce scapă din robia grajdurilorŭ și se vĕdŭ la largulŭ, își arată și ele semnele de bucuriă prin alergări și sbierături puternice.

Impregiurarea, că multe din grajdurile economilorŭ noștri de vite nu suntŭ destulŭ de corĕspundĕtóre scopului lorŭ, că multe suntŭ prea umede și friguróse, din care causă în iernile cele grele, de multe ori nu numai, că se rĕcescŭ vitele, dér chiar degeră, încâtŭ după aceea trebue sĕ se prăpădéscă; că multe au nisce esle scunde de nuele, încâtŭ décă se împungŭ una cu alta, séu se deslégă vr'una, séu dă sĕ se lingă cade în acelea și în diminéța următóre o poți afla mórtă: ne au îndemnatŭ sĕ arĕtămŭ la acestŭ locŭ, fiă și mai pe scurtŭ, condițiunile mai însemnate, cari ar trebui sĕ le întrunéscă unŭ grajdŭ bunŭ de vite.

Pentru a feri grajdurile de umedélă, care, după cum amŭ vĕdutŭ, este scăderea cea mai mare, trebue sĕ le facemŭ séu sĕ le zidimŭ pe unŭ locŭ deplinŭ uscatŭ și décă se póte ceva mai ridicatŭ. In lipsa unui asemenea locŭ, este bine a sĕ ridica acela prin bolovani de piétră și năsipŭ.

Odată loculŭ ridicatŭ se începe adunarea materialului de ziditŭ, ca: pétră, cărămidă varŭ și celelalte. Când materialulŭ se află totŭ adusŭ la fața locului, se plănuesce și se sapă fundamentulŭ, pe care apoi se ridică părеții. Ușa grajdului e bine sĕ fiă spre médă-di séu apusŭ, de unde nu prea suflă vênturi reci, éră ferestrile de sticlă (glajă), în numĕrŭ de celŭ puținŭ două, suntŭ de a se lăsa și face în păretele cu ușa, ca lumina sĕ pótă pĕtrunde în grajdŭ din dosŭ, éră nu din fața, de unde ar puté fi vătĕmătóre pentru ochii vitelorŭ. Alte două ferestri mobile (mișcătóre), séu o ușă, âmblătóre suntŭ de a sĕ face de cătră șură, décă grajdulŭ este astfelŭ întocmitŭ, prin cari sĕ se pótă pune nutrețulŭ de lipsă în esle.

Inălțimea părețilorŭ trebue sĕ fiă de celŭ puținŭ doi și jumĕtate metrii la grajdurile de pétră, éră lărgimea se face în proporțiune cu numĕrulŭ animalelorŭ, ce voimŭ a adăposti în acelea. Cu câtŭ se face grajdulŭ mai largŭ, adecă pentru vite mai multe, cu atâtŭ se recere, ca acela sĕ fiă mai înaltŭ, deórece aerulŭ în grajdurile cu vite multe se strică ușorŭ și devine pentru ele înădușitorŭ, ba de multe-ori chiar stricăciosŭ.

In grajdurile scunde de lemnŭ și îndesuite de vite, nu este bine a se culca servitorii séu alți ómeni, deórece se potŭ înăduși peste nópte de carbonŭ,unŭ felŭ de aerŭ rĕsuflatŭ de vite, de care omulŭ póte muri.

(Va urma.)

Lăutarulŭ lui Mihaiu.

Intrase falniculŭ Mihaiu
Cu óstea prin Carpați,
Din lanțuri colea peste plaiu
Sĕ scóță pe-ai sĕi frați.
Și cerulŭ dulce și seninŭ
Și elŭ se bucura,
Chiar sórele voiosŭ și plinŭ
Sta susŭ și se mira.

De-odată însĕ viforŭ, nori
Se varsă peste văi
Și ca făcuți cei luptători
Perdŭ inimă și căi.
Vêntósele, unii dicea,
S'au deșteptatŭ din stânci;
Bălaurii, alții grăia,
Din pescerile-adênci.

De-odată însĕ 'n negrulŭ hău
Eșî ca din pămêntŭ
Lăutarŭ, ce cu arcușulŭ sĕu
Alină viforŭ, vêntŭ.
„Veniți cu mine!“ elŭ dicea
Mereu din arcŭ trăgêndŭ,
Și óstea după elŭ suia
Voiosŭ pe plaiu cântândŭ.

Ér dincolo, când a ajunsŭ,
Ca și suflatŭ de vêntŭ,
Lăutarulŭ pere, s'a ascunsŭ
Intrândŭ ca și 'n pămêntŭ.
Și mulți prin óste își dicea:
„De susŭ a fostŭ trimisŭ“,
Și sufletele-și aprindea
Credêndŭ, c'așa li-i scrisŭ.

Se ducŭ tunândŭ și fulgerândŭ
Și 'n luptă cu căpcâni
Se 'nclĕștă crâncenŭ, sguduindŭ
Pămêntulŭ din țițini.
Fù cruntă luptă, cruntŭ dușmanŭ,
Românii se 'ndoia,
Dér éтă susŭ de pe-unŭ tăpșanŭ,
Lăutaru-i înfoca.

— „Pe ei cu toți — vêrtejŭ
[Români
Suflați! și i-ați învinsŭ,
Și codrulŭ negru de căpcâni
In țernă l'ați întinsŭ!“
Și flacări varsă 'n alŭ lorŭ peptŭ,
Vêrtejŭ ei s'arunca
Și cei căpcâni pe toți de-adreptŭ
La iadŭ îi trimitea.

* * *

In Alba intră celŭ Mihaiu
Ca sóre strălucindŭ,
Români la elŭ din câmpŭ și plaiu
Alérgă chiuindŭ.
Dér susŭ Mihaiu în celŭ palatŭ,
Mihaiu și căpitani,
Băteau păharulŭ ne-'nchinatŭ
Cu negrii de dușmani.

Și ér apare celŭ lăutarŭ,
Și tristŭ cântândŭ dicea:
„Mihaiu, Mihaiu! cu-acestŭ păharŭ
Bei chiar viéța ta!
Unŭ șérpe poți sĕ-lŭ bagi în sînŭ
Și totŭ sĕ mai trăesci,
Dér de te 'ncredi în celŭ streinŭ,
Chiar cerulŭ ți-lŭ sdrobesci!“

Dér celŭ Mihaiu cu spada susŭ
Ca fulgerulŭ trecea
Și dela dori păn' la apusŭ
Lui țéra se închina.
Și elŭ dicea de sine plinŭ:
Lăutare, ai mințitŭ!
Ér' unŭ cuvêntŭ ascunsŭ, streinŭ:
Mihaiu, tu ai trăitŭ!

Și étă dela Mirislău
Mihaiu învinsŭ fugea, —
Lăutaru 'n dealŭ cânta mereu
De văile vuia:
„Mihaiu, Mihaiu, cu unŭ șerpe 'n
[sinŭ
Totŭ mare vei trăi,
Dér de-i mai crede în streinŭ
Chiar ceru-ți vei sdrobi!“

* * *

Mihaiu în Pratu-lui-Traianŭ
Sta 'ntinsŭ fără cuvêntŭ,
Ér celŭ lăutarŭ de pe-unŭ tăpșanŭ
Striga plângêndŭ în vêntŭ:
„Mihaiu, Mihaiu, cu-unŭ șérpe 'n
[sinŭ

VI. Pețitulŭ.

Diminéța, când veniră părinții fetei dela ospĕțŭ, se mirară multŭ, că nu veni Florica sĕ le deschidă pórta, decât numai după-ce se săturară a o striga, și a-i spune, că ei suntŭ și nu-i altulŭ.

Dér mai tare s'au miratŭ, când audiră minunăzenia de pacoste, și apoi când deschise lădoiulŭ, îngropătorulŭ îlŭ îngropà de viu pe hoțu cu pricina, care se sgulise ghemŭ într'unŭ colțŭ.

* * *

A trecutŭ multŭ, tare multŭ, dór unŭ anŭ și mai bine, dela astă basmă, și étă haranca cea cu bobii érăși îi dise vătavului:

— „Audi, puiu-puiuțul mamei. Tu fă-te unŭ drăguțŭ de crăișorŭ, adecă te îmbracă cu haine d'alea dubite dela crai, apoi te sue într'unŭ hinteu cu patru cai și te dŭ pe pețitele la fată, că 'mi spunŭ bobii, că tu ai s'o celuesci, — și atunci sĕ mi-o aduci mie, că vréu sĕ-i judecŭ faptele și sĕ-i rugŭ spatele, sĕ-i scotŭ ochii și sĕ-i iau inima din sînŭ, căci mi-a mâncatŭ dece fii ai mei, dece frați ai tĕi“.

— „Hei he, că bine dici. Așa voiu face și mĕ voiu sui-mĕ în hinteu, voiu încelui-o, — și atunci acasă vinŭ cu ea“.

Banditulŭ se făcù în chipŭ de craiu tinĕrŭ și frumosŭ, cu inele de diamantŭ și îmbrăcatŭ numai în posomantŭ, apoi astfelŭ se duse la curtea lui Todorŭ boerulŭ, că, mĕ rogŭ, până p'acolo ajunsese îngropătorulŭ celŭ sĕracŭ — ér Florica era coconiță, și în cârciumă băgase cârciumariu, decând cu pocozenia dróii de hoți, dér sĕ nu-mi uitŭ vorba — hoțulŭ merse a pețitele la fată, și fata nu era ca fată bĕtrână, iubia și ea voinicii căci dór nu putea sĕ-i uréscă, când îi bâjbăiau băerile inimei de dragulŭ tinerețelorŭ.

Ba mai lăsați-mĕ, dór am vreme până diminéță. Ei mai schimbară și inele, — ba frumósa Florică se învoi a eși la plimbare cu noulŭ ei drăguțŭ, până prin orașŭ și înderĕtŭ.

Că numai atâta mai aștepta și elŭ, și apoi visitiulŭ dete biciu smeilorŭ de cai, și Florica, bétă de iubire, nu luà séma încătrău merge.

De-odată vede cu spaimă, că drăguțulŭ ei, — de sĕ-lŭ fi mâncatŭ cânii — étă scóte unŭ paloșŭ otrăvitŭ, dicêndŭ:

— „Na, scorpie! Viperă! Vulpóie afurisită! Tu mi-ai mâncatŭ fripți dece frați ai mei, dece dragi ai mamei mele; acum ți-a sositŭ timpulŭ sĕ plătesci atâta jele, și atâta pagubă, ce mi-ai scotorocitŭ furândŭ gălbuii, haită... Da nu te-oiu năduși mai în clipă, sĕ te ducŭ la mama, ca sĕ ochéscă și ea cine erai“ — Și apoi ér îmblăti surugiulŭ caii de sburau petrile țăndări de sub făuréla róteloru.

Colo în fundulŭ codrului era o peșteră lărgóe, câtŭ o șură de alea găzdóie, și din peșteră veni o schidólă de înholbătură desmățată cu bobii în palmă.

— „Nó! ai adus'o, metelеule?

— „N'ai chiorŭ trénco? — Nu ochești tu pe hiriolénа de bătăușe, care ne seceră dintregulŭ, sĕ nu mai rĕmânemŭ prin sdrencurile pădurilorŭ, iote-o scrintéla!“

„Acu moftorește-i județŭ, cum sĕ scimŭ înăduși pe vulpóia asta?“

Haranca închise pe Florica în casă și alungà bobii în vétra focului d'a potaia, ca sĕ-i chitéscă chielmŭ, și bobarcii îi spuneau, ca Haramu de viță vestită, spaima codrilorŭ, ce i-o mai rĕmasŭ, sĕ iee de muiere pe vitéza vergurità, c'așa ca ea nu mai găsesce elŭ alta.

Și s'o 'nvoitŭ hoțulŭ. Ea era mândră și căldurósă. Ér după-ce haranca i-o încununatŭ, teciorulŭ în clipă o tulì bazdagămitele la bâlciu Bistriței, că avea habarŭ de gălbuii Armenilorŭ.

Sócra în ceea di o și trimise pe fată cu două ulcióre după apă la fântâna din dosulŭ stânilorŭ, și Florica își face cruce, — că soia de ce, apoi ochì îndĕrĕtŭ, și câtŭ ce baba n'o chitia din momeală, îmbrăcà stêlpulŭ fântânei cu hainele ei de pe d'asupra, îlŭ îmbrobodì cu cârpa ei cea de mătase, apoi îi puse urcióréle, unulŭ d'o parte și unulŭ d'alta, — mai ochì nițelŭ și începù a fugì vêndolŭ în ruptulŭ pămêntului, până se înstreinà prin sĕlbătĕcia întunecósă a codrului. Și totŭ alergà până eșì la unŭ satŭ, care-i venia cunoscutŭ tare, și cum nu, când era chiar Bogățeaua.

Fata 'și căută rudele și ele o omeniră popesce, apoi îndată aduse panduri dela prefătușŭ și îi duse în driculŭ nopții de a tiptilŭ până în fundulŭ copăcelelorŭ, unde încungiurară gaura hoțului și-lŭ ciupelì cu pe măsa cu totŭ, îi îngujbà în lanțuri și-i aduse în satŭ. Aici o lume de ómeni s'adunară, ca la pocozeniă, sĕ vadă pe spaima de hoțŭ, ce le făcea atâta pustiu de pagubă și le ciupelea miórele din turme, vacile din grajdŭ, carulŭ cu juncii din sufletulŭ drumului.

Acu întregŭ ținutulŭ sufla mai la aședate și faurii nu mai aveau atâta lucru cu fâuritulŭ lăcățilorŭ, că Antichristu de Mormie era pusŭ la umbra furcilorŭ și mă-sa îngbițì unŭ pumnŭ de bobi, se înecà și o ciulìla somnŭ de-a pururi.

Câți domni mari n'o cinstitŭ pe Florica pentru chielmulŭ ei, ér Griluțŭ, de glumețŭ ce era, numai ce se cunună cu Florica, și când sosiră părinții fetei de pe la valea Crișului, aflară jucându mirésa în șura birĕului, sĕ 'ntĕrbăciră și ei în bente, și nu ți-se ademeniră trei dile cu turloiu de vinŭ de sub pântecile greoiu alŭ buțilorŭ!

De-atunci nici n'o mai poreclescŭ Bogățeaua pe comuna aia, ci-i dicŭ Bogata, că o îmbogățise Florica cu gălbui, încâtŭ sĕ mai cauți pe sub pămêntŭ ai mai găsi o comóră, ori două, din gălbuii aceia. Dér nu-i umblă nimĕrui prin ursélă, sĕ facă așa cevași, că și de i-ar găsi, décă nu-i sciu descânta, nu-sŭ de nici o trebșóră, și mai ai de lucru și cu duhuri d'alea, de sĕ le pice numele și renumele cu poreclă cu totŭ în vecii vecilorŭ.

I. Rodina.

Tu mare-ai fi trăitŭ,
Dér ai credutŭ în celŭ streinŭ —
Şi cerulŭ ţi-ai sdrobitŭ!

(Revist. Crit. Lit.)

Ar. Densuşianu.

De petrecere.

Catechetulŭ: Spune-mĭ, Aróne, pentru ce numimŭ noi pe Dumnedeu: „Tată de sĕracĭ?

Aronŭ: Pentru-că elŭ dă tótă averea la cei bogaţĭ. Aceştia îmbuibându-se de avere, îlŭ părăsescŭ şi elŭ rĕmâne numai cu cei sĕracĭ, carĭ într'una acirĕ la mâna lui, dicêndŭ mereu: „Tatălŭ nostru", ca sĕ le dea şi lorŭ partea ce li-se cuvine.

*

Iordache şi *Matache* stau de vorbă împreună la unŭ paharŭ de voiă bună. Intre altele vorbescŭ ei şi despre copiiĭ lorŭ.

Iordache: Ei bine, Matache, dreptate mai e şi asta? Eu am numai unŭ copilŭ şi erĭ şi pe acesta mi-l'au luatŭ la óste?

Matache: Credŭ, că-ţĭ va fi venindŭ greu destulŭ tréba asta, dér sĕ vedĭ, cum s'a întêmplatu cu mine. Eu am patru copii şi pe nicĭ unulŭ dintre ei nu mi-l'a luatŭ în cătane.

Iordache: Şi toţĭ suntŭ de vremea aia şi ómenĭ citovĭ, cum se cade?

Matache: Toţĭ, dĕu, aia!

Iordache: Ei, dér cum se póte una ca asta?

Matache: Fórte bine, pentru-că copiiĭ mei suntŭ tusŭ-patru *fete*.

*

Mătuşa Angheluşa plecase la America şi tatălŭ spunea copiilorŭ sĕi, că s'a suitŭ în Bordo (Bordeaux) într'o corabiă şi de aci a plecatŭ spre America, în altă parte de pămêntŭ.

Unulŭ dintre copii, care cunoscea mai bine colorile, decâtŭ oraşele Franciei, întrebă naivŭ: „De ce s'a suitŭ tocmai în colórea asta, şi nu în alta?" *Niţă.*

MULTE ŞI DE TOATE.

Sinucisă pentru unŭ romanŭ.

Fiica unui maşinistŭ din Rind, Kummels-burgerweg, de lângă Berlinŭ, cetea cu mare interesŭ romane, deşi părinţii ei o sfătuiau sĕ nu se adêncéscă mereu în descrierea de tragedii şi drame închipuite.

D-ra Rind însĕ cetea pe sub ascunsŭ romane, ea cumpĕra, pe furişŭ, fascicole din romanele Maria Antoinette şi Maria Stuart.

Faţă cu suferinţele acestorŭ regine esecutate, se emoţionă grozavŭ şi le... rîvni sórtea.

Deună-dĭ, în vremea dejunului, ea 'şĭ aruncă câtŭ colo farfuria şi se rugă de părinţii ei, sĕ chieme pe călău, căcĭ şi ea voia sĕ móră pe eşafodŭ, ca reginele.

Nenorocita a fostŭ dusă într'o casă de nebunĭ, unde s'a sinucisŭ prin nemâncare.

Era numai de 18 anĭ.

*

Strivitŭ de-o bute cu vinŭ.

„Universulŭ" din Bucurescĭ istorisesce următórea întêmplare, ce s'a petrecutŭ într'o comună din România:

Déunădĭ locuitorulŭ Bănică George Lipianu, din comuna Merei, jud. Buzĕu, venia spre gara Săratei cu carulŭ, în care era pusă o bute mare plină cu vinŭ.

Bănică era omŭ cam glumeţŭ şi-i plăcea sĕ tragă din cândŭ în cândŭ la măsea. In gândulŭ lui îşĭ închipui, ce bine ar fi sĕ aibă elŭ butea aceea cu vinŭ? La iarnă de bună sémă n'aşĭ suferi de frigŭ! îşĭ dise omulŭ începêndŭ sĕ cânte siugurelŭ:

Tata Noe celŭ bĕtrânŭ,
Fost'a fostŭ pui de Românŭ,
Elŭ a născutŭ veselia
Căcĭ a descoperitu via;
Sĕ-'lŭ slavimŭ,
Sĕ-'lŭ cinstimŭ
Totŭ cu vinŭ şi cu pelinŭ,
Bĕudŭ voiosŭ
Bucurosŭ.

Nenea Bănică se lingea pe buze, căcĭ scia, că odată ajunsŭ la Gura-Săratei, va bea câte-va litrişóre. Mergêndŭ înainte, elŭ începuse partea a doua a cântecului:

Cândŭ potopulŭ s'a vĕrsatŭ
Totŭ ce-a fostŭ rĕu s'a 'necatŭ.
Vré sĕ dică, frăţióre,
Cine-i rĕu de apă móre.....

Pe când cânta mai bine şi pe când carulŭ ajunsese în comuna Gura-Săratei, de-odată se rĕstórnă butea preste sĕrmanulŭ Bănică, strivindu-lŭ cu desĕvîrşire. Nenorocitulŭ a muritŭ numai decâtŭ.

*

Epigrafie rusescĭ.

Nadar, principele fotografilorŭ, a primitŭ într'unŭ modŭ în adevĕrŭ princiarŭ pe oficerii ruşĭ în stabilimentulŭ sĕu. Şi ei la rêndulŭ lorŭ au îmbogăţitŭ cu autografele lorŭ preţiosulŭ albumŭ, minune de eleganţă şi bogăţiă, pe care Nadar îlŭ are în salonulŭ sĕu.

Amiralulŭ a scrisŭ: „Francia este ţéra încântărei. Nu voiu uita nicĭ-odată plăcerile,ce am gustatŭ aci".

Locotenentulŭ de vaporŭ Seletcki a scrisŭ:

„Tóte frumseţile din lumea acésta suntŭ în Francia".

Martinoff a făcutŭ următorulŭ complimentŭ óspelui sĕu: „Trăiască fotografii francesĭ".

Căpitanulŭ de fregată, T. de Stemman, a disŭ: „Aceste dile suntŭ cele mai frumóse din viéţa mea".

Bodionoff, unŭ sub-locotenent, a scrisŭ: „Şederea la Parisŭ îmĭ va fi neuitată".

Nadar, care este unŭ înfocatŭ turistŭ, a arĕtatŭ oficerilorŭ ruşĭ bogata sa colecţiune de arme afgane. Acestŭ fotografŭ a fostŭ numitŭ, în una din călĕtoriile sale în Asia centrală, căpitanŭ onorariŭ alŭ cazacilorŭ din Merv. Cu acea ocasiune elŭ a primitŭ unŭ cuţitŭ cu două tăişurĭ, de la colonelulŭ cazacŭ. Pe lama acestui cuţitŭ stă scrisŭ: „Eu formulezŭ dorinţa, dându-ţĭ acéstă armă, ca nicĭ odată sĕ nu fiă sabiă rusă îndreptată spre pieptŭ francesŭ, nicĭ sabiă francesă îndreptată spre pieptŭ rusescŭ. Unulŭ din tăişurĭ este Francia cel-l'alt Rusia. Sĕ fiă ele reunite pentru tot-d'auna în contra inimicului comunŭ".

Călendarulŭ săptămânei.

Octombre. are 30 dile. Brumărel.

1893 Dilele săptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	24 D. 23 S. m. Areta	5 E. 24 Emeric	5. 53	5. 48
Lunĭ,	25 S. m. Marcia	6 Leonard	5. 55	5. 46
Marţĭ,	**26 + S. m. Dumitru**	7 Engelbert	5. 56	5. 44
Mercurĭ,	27 S. m. Nestor	8 Godefried	5. 57	5. 42
Joi,	28 S. m. Terenţiu	9 Teodor	5. 59	5. 40
Vinerĭ,	29 S. m. Anastasia	10 Andreiu	5. 0	5. 38
Sâmb.	30 S. m. Zenobiu	11 Ep. Martin	5. 1	5. 36

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Noemvre 1893.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	114.85
Renta de coróne ung. 4% . . .	92.95
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	126.45
„ „ „ „ argint $4^1/_2$%	100.—
Oblig. „ „ „ de ost. I. emis.	122.—
Bonurĭ rurale ungare.	94.45
„ „ croate-slavone. . .	98.—
Imprum. ung. cu premii.	152.15
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin.	141 75
Renta de hârtie austr.	96.41$^1/_2$
„ „ argint „	96.30
„ „ aurŭ „	118.95
Losurĭ din 1860	144.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară.	992.—
„ „ „ ung. de credit.	406.75
„ „ „ austr. de credit.	331.—
Napoleondorĭ	10.11$^1/_2$
Mărcĭ imp. germ.	62.52$^1/_2$
London (lire sterlinge).	127.50
Rente de coróne austr.	95.80

Preţurile cerealelor din piaţa Braşovŭ.

Din 3 Noemvre st. n. 1893

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă fl.	Valuta austriacă cr.
1 H.- L.	Grâu cel mai frumos	6	20
„	Grâu mijlociu . .	5	60
„	Grâu mai slabŭ . .	5	—
„	Grâu mestecatŭ . .	4	—
„	Sĕcară frumósă .	3	60
„	Sĕcară mijlociă .	3	40
„	Orzŭ frumosŭ .	4	30
„	Orzŭ mijlociu .	4	—
„	Ovĕsŭ frumosŭ .	2	50
„	Ovĕsŭ mijlociu .	—	—
„	Cucuruzŭ	4	20
„	Mălaiu	3	50
„	Mazĕre	5	80
„	Linte	15	—
„	Fasole	3	60
„	Sĕmênţă de inŭ . .	14	—
„	Sĕmênţă de cânepă	3	60
„	Cartofĭ	1	20
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	52
„	Carnea de porcŭ .	—	48
„	Carnea de berbece	—	32
100 kil.	Sĕu de vită próspĕtŭ	23	—
	Sĕu de vită topitŭ	33	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 31 Octomvre n. 1893.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	Preţulŭ per 100 chilogr. pănă
Grâu Bănăţenescŭ	80	--	—
Grâu dela Tisa	80	7.65	7.75
Grâu de Pesta	80	7.70	7.75
Grâu de Alba-regala	80	7.60	7.75
Grâu de Bácska	80	7.70	7.80
Grâu ung. de nordŭ	80	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	Preţulŭ per 100 chilgr. pănă
Sĕcară		70—72	5.70	5.90
Orzŭ	nutreţŭ	60—62	6.20	6.50
Orzŭ	de vinars	62.64	6.75	7.50
Orzŭ	de bere	64.66	7.80	9.
Ovĕsŭ		39.41	7. -	7.45
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	4.90	4.95
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	.—	.—

Preţulŭ pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	Cursulŭ pănă
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	56.—	63.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	roşiă	65.—	75.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.50	38.50
Oleu de in		6.75	6.90
Uns. de porc	dela Pesta	56.—	56.50
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	47.50	48.—
„	afumată	52.—	53.—
Sĕu		36.—	37.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	26.53	20.98
„	din Serbia în sacĭ	20.53	21.43
Lictarŭ	slavonŭ nou	15.—	15.50
„	bănăţenescŭ	13.50	14.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresсĭ		
„	sĕrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.	—.
Spirtŭ	brutŭ	16.25	16.75
„	Drojdiuţe de spirt	18.75	19 25

Bursa din Bucurescĭ

din 1 Novembre n. 1893.

Valorĭ	%	cumpĕr.
Rentă română perpetuă 1875	5%	101.—
Renta română amortisabilă . .	5%	93.$^1/_2$
dtto	4%	80.$^1/_2$
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.—
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	88.—
idem idem din 1890	5%	89.$^1/_2$
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	93.$^3/_4$
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.—
idem idem	6%	101.—
idem idem	5%	88 $^1/_2$
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	78.$^1/_2$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	278.—
	V. N.	—.—
Banca Naţion. ult. div. 84.45	500	1490.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	—.—
Naţionala de asig. ult. div. 36 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.— .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.15 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 00	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
20 francĭ aur	—	20.07
Banca Naţion. a României .	—	—.—
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Cursul pieţei Braşov.

Din 3 Noemvre 1893.

Banconote rom.	Cump.	10.—	Vênd.	10.02
Argintŭ român.	„	10.—	„	10.02
Napoleon-d'orĭ	„	10.01	„	—.—
Galbenĭ	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	131.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	62.—	„	—.—
Lire turcescĭ	„	—.—	„	—.—
Scris. fonc. „Albina„ 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%		101.50	„	102.50

Cursulŭ losurilorŭ private

din 31 Octomvre n. 1893.

	cump.	vinde
Basilica . . .	8.80	9.10
Creditŭ	195.75	196.50
Clary 40 fl. m. c. . .	56.50	57.—
Navig. pe Dunăre . .	136.—	138.—
Insbruck	27.50	28.—
Krakau	25.70	26.70
Laibach	24.—	24.50
Buda	59. —	—.—
Palffy	55.25	56.25
Crucea roşie austr.. .	18.40	18.80
dto ung. . .	.	—.—
dto ital. . .	18.25	18.75
Rudolf	23 —	24.—
Salm	69.—	71.—
Salzburg	23.—	29.
St. Genois . . .	67.75	68.75
Stanislau	47.50	—.—
Trieitine $4^1/_2$% 100 m. c.	147.—	147.50
dto 4% 50 .	69.—	71.50
Waldstein . . .	45.80	46.50
Windischgrätz . . .	58.—	64.—
Sĕrbescĭ 3% . . .	43.—	43.50
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	126.75	127.75

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

PUBLICAŢIUNE.

În pădurea „BRANIŞTEA" de pe hotarulŭ comunei **Poiana Mĕrului**, proprietatea comunei bisericescĭ de naţionalitate grecéscă din Braşovŭ, se vorŭ vinde copacii însemnaţĭ şi anume:

1252.51 m. c. în 1203 trunchĭ de ştejar
120 70 „ „ „ 466 „ „ fagŭ
26.03 „ „ „ 153 „ „ mesteécănĭ şi de plopŭ, la **licitaţie publică**, care se va ţiné în **8 (20) Noemvre** la órele 9 diminéţa, chiarŭ la faţa locului, adecă în pădurea Braniştea, în totalŭ séu în părţĭ, orĭ în fine cu trunchiulŭ.

Protocólele de preţuélă, precum şi condiţiunile de vêndare se potŭ lua spre cunoscinţă în cancelaria comunei bisericescĭ, Têrgulŭ cailorŭ Nr. 12 înaintea amedĭĭ în decursulŭ órelorŭ de oficiu.

Braşovŭ, 15 (27) Octomvre 1893.

Comuna bisericéscă din cetate de naţionalitate grecéscă în Braşovŭ.

276,1—3.

4. **Ball-Seidenstoffe von 45 kr.** bis fl. 11.65 per Meter sowie **schwarze, weisse** und **farbige** Seidenstoffe von **45 kr.** bis **fl. 11.65** per Meter — glatt, gestreift, karrirt, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.

Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.**

Chiarŭ acum a eşitŭ de sub tiparŭ

CALENDARULŬ „AUROREI“

pe anulŭ comunŭ 1894.

Cu portretul episcopului IOANŬ LEMENI şi alte mulţime de ilustraţiunĭ frumóse.

Din cuprinsulŭ variatŭ şi interesantŭ alŭ acestui Calendarŭ însemnămŭ aicĭ:

I. **Partea calendaristică**: Cronologia pe anulŭ 1894. — Pascalia pe anulŭ 1894. — Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre la rĕsăritenĭ şi apusenĭ — Posturile. — Regentele an. 1894. — Eclipsele séu întunecimile. Cele 4 anutimpurĭ astronomice. — Semnele pentru fasele lunei. — Calendarŭ julianŭ-gregorianŭ. — Meteorologie. Sórele. — Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Tĕrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă.) Serviciu postalŭ şi telegraficŭ. — Îndreptarŭ financiarŭ.

II. **Partea de cetitŭ**: Ură şi dragoste. (Novelă poporală). — Moţulŭ bĕtrânŭ. (Poesie.) — Mama. (Studiu caracteristicŭ.) — Cătră Prea sânta Fecióră. (Poesie.) — Căsătoria şi înmormêntarea la Romanĭ. — O crimă misteriósă. (Istorisire din viéţa americană). — Ruga ḑorilorŭ. (Poesie.) — Higienă: Câte va cuvinte despre febrile tifoide séu tifosulŭ, orĭ în termenĭ poporalĭ: lungórea. — Notiţe folositóre. — Glume: (mare parte ilustrate) Iubitorulŭ de libertate. — Scusă. — Pricepere copilărescă. — Servitorulŭ credinciosŭ până la mórte. — La şcóla ovreiască. — Ce-a mai rĕmasŭ. — La sfĕrşitŭ. — După divorţŭ. — Rĕspunsulŭ măcelarului. — Copilŭ modernŭ. — Intre doi egoiştĭ. — O telegramă neguţătorescă. — In menagiŭ. — S'a născutŭ înainte de véculŭ sĕu. — Puţinŭ periculosŭ. — Amorŭ modernŭ. — De-ale copiilorŭ. — Ilustraţiunĭ. Publicaţiunĭ.

Se póte procura dela Tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla-Szamosujvár.

Câte unŭ esempl. cu 30 cr. + 5 cr. porto postalŭ, ér' 6 esempl. cu 1 fl. 60 cr. sped. franco. 275,2—3.

Cheque-Conto la postă Nr. 505.

INSTITUTULŬ DE CREDITŬ ŞI DE ECONOMIĬ

„ALBINA“

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

FILIALA BRAŞOVŬ,

primesce depunerĭ spre fructificare pe lângă 4½ % şi plătesce însaşĭ darea de venitŭ pentru ele.

Escompteză cambiĭ cu interesse dela 5½ în sus;

Acordă împrumuturĭ cambial-hipotecare, până la jumătate din valórea hipotecei **cu 6 %;**

Lombardează efecte şi monete, acordândŭ 85% din valórea de curs, şi

Giuvaeriĭ şi mărfurĭ acordandŭ ⅔—¾ a valórei lorŭ ca împrumutŭ, cu procente dela 5½ în sus,

Cumperă şi vinde efecte. Valute şi devise côtate la bursele din Budapesta, Viena şi Bucurescĭ după cursulŭ ḑilei, recomandândŭ mai alesŭ pentru plasărĭ de capitaliĭ diferitele efecte române, carĭ pe lângă cea mai mare asiguranţă ofer unŭ produsŭ de peste 5%, şi carĭ sĕ află totdeauna de vênḑare la cassa institutului în Braşovŭ;

Efeptuesce sub cele mai ieftine condiţiunĭ **plăţĭ şi încassărĭ** şi eliberează **asemnate asupra tuturorŭ pieţelorŭ,** mai ales din România;

Rescumperă fără nicĭ o detragere cupóne, le escomptéză naintea scadenţei lorŭ şi cumperă cu cele mai bune preţurĭ cupóne dela efecte române;

Ingrigesce în comisiune orĭ şi ce transacţiă ajutată fiindŭ de legăturile ce le întreţine cu firme de rangul primŭ în Budapesta, Viena şi Bucurescĭ, de a putea servi clientelei sale în celŭ mai culant şi folositorŭ modŭ;

Dă cu chiriă magazine şi locurĭ de depou pe teritoriulŭ seu alăturea cu gara reg. ung. de stat şi legatŭ cu acésta cu dóuă călĭ ferate, Strada Găriĭ Nro 45, şi în fine

Face asigurărĭ asupra vieţei omului, ca representanţă a societăţiĭ de asigurare „EQUITABLE“ din New-York, după condiţiunile avantagióse ale acestei societăţĭ, în tóte combinaţiunile.

Biroul: piaţă, tîrgulŭ botelorŭ Nr. 22. etagiulŭ I.

Óre de oficiu: ½8—½2, óre de cassă: 8—1. 64—*

Neapărat de lipsă pentru fiăcare familiă este

Cafĕua-Malz a lui Kathreiner Kneipp

cu gustŭ de cafea bóne.

Acésta este avantagiosŭ că póte înlocui cafĕua amestecată cu cichorie oferândŭ o cafea **hrănitóre** şi **gustósă, un escelent surogat la cafea.** De recomandat pentru femeĭ, copiĭ şi bolnavĭ.

Păḑiţi-vĕ de imitaţiă.

Se află în totŭ loculŭ. (87—53.) **½ Kilo 25 cr.**

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES şi LOHENGRIN“

Vestite în tótă lumea sunt hârtiile de ţigară

din Fabrica **Braunstein Frères, Paris**

65 Boulevard Exelman 65.

Firma Braunstein Frères vinde numai produsele proprii, din fabrica lorŭ de hârtie în Gassicourt (S. & O.) în Francia.

Produsele acestui stabilimentŭ măreţŭ, întocmitŭ după principiile cele mai moderne suntŭ unŭ triumfŭ alŭ industriei de hârtie.

Unŭ depositŭ alŭ fabricei pentru vênḑare de hârtie şi tuburĭ de ţigarete sĕ află **în Wiena, I., Schottenring 25.**

Hârtia nóstră veritabilă franţusască precumŭ şi **tuburi** de **ţigarete** fabricate din hârtie **„Les dernières cartouches“,** la care pe fiă-care cartonŭ este firma „BRAUNSTEIN FRÉRES“ se vinde în tóte marchetăniile, şi în tóte traficele reg. ung. de tutun. 135,8—*

Dintre tóte hârtiile pentru ţigarete este recunoscută de cea mai bună hârtia de ţigarete **veritabilă franţuzéscă**

„Le Gloria“

GLORIA

fabricaţiunea d-lorŭ

JOSIFŬ BARDOU & FILS

în PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurŭ, 16 diplome de onóre marĭ, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hârtia, care în fineţă şi bunătate întrece tóte celelalte hârtiĭ de ţigarete ce esistă.

„Le Gloria“ este numai atuncĭ veritabilă, décă fiă-care cărticică pórtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuéză cu marginele netede séu crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuéză şi ca tuburĭ şi adecă într'o calitate neintrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpĕtatŭ în Braşovŭ la tóte marchetăniile şi băcăniile en-gros, precum şi la fiă-care debitantŭ mai bunŭ de tutunŭ. 3,8—53.

KRONEN-COGNAC

DER

ACTIEN-GESELLSCHAFT

FÜR

COGNAC-INDUSTRIE

in Budapesta

se póte întrebuinţa şi ca

medicamentŭ,

Recomandatŭ de profesoriĭ dela Universitate:

Angyán, Kétli, Kézmárszky, Korányi, Kovács, Müller, Réczey, Stiller şi Tauffer.

Deposit in Braşov la: I. L. & Hesshaimer, Heinrich Zintz, Demeter Eremias nepoţii, Heinrich Wagner, Karl Irk, Ioan Duşoiu & fiu.

Anunciurĭ

(inserţiunĭ şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrisei administraţiunĭ. În casulŭ publicăriĭ unuĭ anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face, mai de multe-orĭ.

Administraţiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“